

Raport roczny

2003

Fundacja Polska Akcja Humanitarna

ul. Szpitalna 5/3, 00-031 Warszawa
tel.: (+48 22) 828 88 82, fax: (+48 22) 831 99 38

<http://www.pah.org.pl/> email: pah@pah.org.pl

I. INFORMACJE OGÓLNE O FUNDACJI.....	3
1. INFORMACJE OGÓLNE O FUNDACJI	3
2. CELE ORGANIZACJI	3
3. STRUKTURA ORGANIZACYJNA FUNDACJI.....	3
4. INFORMACJE FINANSOWE	4
5. WYKAZ PRACOWNIKÓW ZE WSKAZANIEM STANOWISK.....	4
6. KWOTY UŁOKOWANE NA RACHUNKACH BANKOWYCH ZE WSKAZANIEM BANKU.....	4
7. WARTOŚCI NABYTYCH OBLIGACJI, AKCJI, UDZIAŁÓW	4
8. NABYTE NIERUCHOMOŚCI	4
9. NABYCIE ŚRODKÓW TRWAŁYCH O WARTOŚCI POWYŻEJ 5 000 zł	5
10. WARTOŚCI AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FUNDACJI	5
11. INFORMACJE PRZYCHODACH O UZYSKANYCH PRZEZ FUNDACJĘ Z ODPLATNYCH ŚWIADCZEŃ	5
13. INFORMACJE O ROZLICZENIACH FUNDACJI Z BUDŻETEM Z TYTUŁU CIĄŻĄCYCH ZOBOWIĄZAŃ PODATKOWYCH, A TAKŻE INFORMACJE W SPRAWIE SKŁADANYCH INFORMACJI PODATKOWYCH.	5
II. POMOC HUMANITARNA	7
1. POMOC OFIAROM KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH	7
2. POMOC OFIAROM KONFLIKTÓW ZBROJNYCH.....	7
3. POMOC OFIAROM BIEDY STRUKTURALNEJ	11
III. POMOC UCHODźCOM I REPATRIANTOM.....	14
1. CENTRUM POMOCY UCHODźCOM (CPU)	14
2. PROGRAM POMOCY REPATRIANTOM.....	17
IV. EDUKACJA HUMANITARNA	19
1. SIEć TRENERÓW-WOLONTARIUSZY PAH	19
2. SZKOLENIA DLA NAUCZYCIELI.....	20
3. SZKOLENIA METODYKÓW-WOLONTARIUSZY EDUKACJI HUMANITARNEJ	20
4. SZKOŁA HUMANITARNA - PROJEKT PILOTAŻOWY	20
5. „POMAGAMY” - NOWOCZESNE PISMO WOLONTARIUSZY	20
6. KONFERENCJA "NIGDY WIĘCEJ"	21
7. EDUKACJA ROZWOJOWA.....	21
8. SOLIDARNA EUROPA - BUDOWANIE SILNEJ ŚWIADOMOŚCI HUMANITARNEGO ASPEKTU TOŻSAMOŚCI EUROPEJSKIEJ.....	21
9. INNE DZIAŁANIA	22
V. AKCJE PAH.....	25
1. AKCJA NADZIEJA.....	25
2. PROGRAM POMOCY SZKOŁOM REJONU SOLECZNICKIEGO – LITWA	25
3. GLEN - WOLONTARIUSZE W KRAJACH POŁUDNIA (GHANA, TANZANIA, UGANDA, INDIE).....	26
VI. POMOC LOKALNA	27
1. POMOC LOKALNA BIURA PAH W TORUNIU	27
2. POMOC LOKALNA BIURA PAH W KRAKOWIE	30
3. POMOC LOKALNA BIURA PAH W ŁODZI	31
VII. WOLONTARIAT	33
VIII. PUBLIC RELATIONS.....	34
1. KAMPANIE PAH	34
2. INNE DZIAŁANIA PR	34
3. PAH PARTNEREM INNYCH ORGANIZACJI	34
4. PAH W MEDIACH.....	34
5. MEDIA INTERNETOWE PAH.....	35
6. ZESTAWIENIE ZBIÓREK I KWEST ORAZ ZEZWOLEŃ MSWiA.....	35
7. FUNDUSZE STRUKTURALNE	35
8. NAGRODY I WYRÓŻNIENIA.....	36

I. Informacje Ogólne o Fundacji

1. Informacje ogólne o Fundacji

Nazwa organizacji: Fundacja Polska Akcja Humanitarna

Adres: ul. Szpitalna 5/3, 00-031 Warszawa

Telefon / Fax: (022) 828 90 86, 831 99 38, 828 88 82

e-mail: pah@pah.org.pl

Strona internetowa: www.pah.org.pl

Bank, który obsługuje organizację i numer konta: Bank Przemysłowo-Handlowy PBK SA Oddział w Warszawie, ul. Nowy Świat 6/12

00-400 Warszawa
56 1060 0076 0000 4011 0000 1906

Władze organizacji:

- Rada Fundatorów
- Zarząd
- Komisja Rewizyjna

Data rejestracji i numer księgi rejestrowej fundacji: 20 grudnia 1994, Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XXI Wydział Gospodarczy Rejestrowy nr 4443; Nr KRS 0000136833

Nr REGON:

010849302

Zarząd Fundacji:

Prezes zarządu:

Janina Ochojska-Okońska, zam. w Krakowie, ul. Siemiradzkiego 15 m. 3
Członkowie zarządu:

- Włodzimierz Sarna, zam. w Warszawie, ul. Bruzdowa 93 A
- Grzegorz Gruca, zam. w Warszawie, ul. Czereśniowa 49
- Małgorzata Jasiczek Gebert, zam. w Warszawie, ul. Gałczyńskiego 3 m.2
- Aleksandra Rezunow, zam. w Warszawie, ul. Czerwonego Krzyża 6 m. 8

2. Cele Organizacji

Misją Polskiej Akcji Humanitarnej jest uczynić świat lepszym przez zmniejszanie cierpienia i niesienie wartości humanitarnych

Polska Akcja Humanitarna pomaga ludziom (społecznościom) w sytuacjach kryzysowych w jak najszybszym uzyskaniu samodzielności i przyjęciu odpowiedzialności za własną przyszłość, kształtuje postawy humanitarne i tworzy nowoczesną kulturę pomocy. Naczelną zasadą Polskiej Akcji Humanitarnej jest efektywne działanie z poszanowaniem godności człowieka.

Polska Akcja Humanitarna

- 1) Pomaga ofiarom wojen, kataklizmów i biedy strukturalnej.
- 2) Prowadzi centrum pomocy uchodźcom oraz program repatriacja.
- 3) Organizuje akcje i kampanie.
- 4) Pomaga społecznościom lokalnym.
- 5) Propaguje idee humanitaryzmu i tolerancji w ramach programu edukacja humanitarna.

3. Struktura organizacyjna Fundacji

- 1) Dział Pomocy Doraźnej
- 2) Dział Misji Zagranicznych
- 3) Dział Programów Stałych
- 4) Dział Public Relations i Fundraisingu
- 5) Dział Wsparcia

- 6) Biura Regionalne
  - 90-423 Łódź, ul. Piotrkowska 85, tel. 630 34 28; tel./fax 630 34 27
  - 87-100 Toruń, ul. Wielkie Garbary 2, tel./fax 652 13 74
  - 31-010 Kraków, Rynek Główny 29, II p., tel./fax 422 17 71, fax 422 08 19

4. Informacje finansowe

Polska Akcja Humanitarna nie prowadzi działalności gospodarczej.

Przychody Fundacji: 13 384 335,07 zł

W tym:

Wpłaty: 4 422 836,79 zł

Darowizny rzeczowe: 2 669 895,70 zł

Darowizny w formie usług: 564 664,26 zł

Dotacje: 5 726 938,32 zł

Koszty statutowe Fundacji wyniosły 10.513.199,59 zł (w tym wydatki 6.572.421,94 zł; koszty niepieniężne 3.940.777,65 zł)

Koszty administracyjne Fundacji: 1.746.507,54 zł

Wynagrodzenia

Średnie roczne zatrudnienie pracowników etatowych: 37,1 etatu – 40 osób

Wynagrodzenia brutto: 1.565.471,51 zł (bez ZUS pracodawcy), w tym etatowe 1.332.644,21 zł. Umowy zlecenia i umowy o dzieło 232.827,30 zł

5. Wykaz Pracowników ze wskazaniem stanowisk

I. Biuro PAH w Warszawie

- 1) Dyrektor Fundacji (Prezes Zarządu) – 1
- 2) Sekretariat – 2
- 3) Pomoc Doraźna – 1
- 4) PR i Fundraising – 7
- 5) Misje Zagraniczne – 9
- 6) Programy stałe (Edukacja, CPU, Repatriacja) – 10
- 7) Wsparcie (Księgowość i Administracja) – 8

II. Biuro PAH w Łodzi

- 1) Dyrektor Biura – 1
- 2) Świetlice, Administracja – 5

III. Biuro PAH w Toruniu

- 1) Dyrektor Biura – 1
- 2) Pajacyk, Świetlica, BIS – 7

IV. Biuro PAH w Krakowie

- 1) Dyrektor Biura – 1
- 2) Edukacja – 1

Pracownicy PAH w roku 2003 nie otrzymali nagród finansowych ani premii.

Członkowie Zarządu PAH nie pobierają wynagrodzenia z tytułu wykonywanych funkcji.

6. Kwoty ulokowane na rachunkach bankowych ze wskazaniem banku

BPH PBK lokata 1.939.573,42 zł

Bony skarbowe 1.194.047,90 zł

7. Wartości nabytych obligacji, akcji, udziałów

nie dotyczy

8. Nabyte nieruchomości

nie dotyczy

9. Nabycie środków trwałych o wartości powyżej 5 000 zł

Nazwa	Wartość
komputer Notebook TOSHIBA	7 500,24
samochód WAZ-21074	14 513,05
komputer Notebook; torba 2szt.Compaq	8 054,44
samochód JEEP CHEROKEE	21 274,73
samochód TOWN ACE	18 024,63
serwer BIPER/księgowy/1szt	14 088,56
drukarka OKO/KOALA/1szt	21 960,00
ksero SHARP AR235/1 szt	16 189,91
razem	121 605,56

10. Wartości aktywów i zobowiązań Fundacji

- 1) Suma aktywów 6.814.538,81 zł
- 2) Zobowiązania 209.499,61 zł

11. Informacje przychodach o uzyskanych przez Fundację z odpłatnych świadczeń nie dotyczy**12. Dane o działalności zleconej Fundacji przez podmioty państwowe i samorządowe (usługi, państwowe zadania zlecone i zamówienia publiczne) oraz wyniku finansowym tej działalności**

Donator	Wnioskodawca	Projekt	Kwota zł
Gmina Miasta Torunia	Biuro Toruń	Biuro Informacji Społecznej	3 300,00
Gmina Miasta Torunia	Biuro Toruń	Biuro Informacji Społecznej	1 665,00
Gmina Miasta Torunia	Biuro Toruń	Pomoc dla Iranu	10 000,00
Kancelaria Senatu RP	Wschód	Szkolenie prac. oświaty z Litwy	4 999,70
Łódzki Urząd Wojewódzki	Biuro Łódź	Pomoc świąteczna/paczki	1 500,00
Mazowiecki Urząd Wojewódzki	CPU	Program integracyjny	35 000,00
Mazowiecki Urząd Wojewódzki	CPU	Dom Uchodźcy	20 000,00
Mazowiecki Urząd Wojewódzki	CPU	Bony żywnościowe	6 000,00
MENiS	Biuro Warszawa	Świetlice/Kolonie	5 400,00
MENiS	Repatriacja	Szkolenie repatriantów	20 3027,76
MOPS w Łodzi	Biuro Łódź	Świetlice środowiskowe	34 850,00
RCPS w Łodzi	Biuro Łódź	Świetlice środowiskowe	2 810,00
RCPS w Łodzi	Biuro Łódź	Świetlice/profilaktyka uzależnień	3 580,00
Urząd m. st. Warszawy	CPU	Dzień Uchodźcy	9 627,01
Urząd m. st. Warszawy	Ed. Hum.	Szkolenie nauczycieli	3 480,00
Urząd Miasta Łodzi	Biuro Łódź	Świetlice środowiskowe	16 200,00
Urząd Miasta Łodzi	Biuro Łódź	Impreza rodzinna „Piknik z PAH”	2 000,00
Urząd Miasta Łodzi	Biuro Łódź	Wypoczynek letni - półkolonie	3 000,00
Urząd Miasta Łodzi	Biuro Łódź	Świetlice/socjoterapia	1 100,00
Urząd Miasta Łodzi	Biuro Łódź	Impreza świąteczna	3 100,00
Urząd Miasta Torunia	Biuro Toruń	Dni Uchodźcy	2 371,94
Urząd Miasta Torunia	Biuro Toruń	Impreza rodzinna „Piknik z PAH”	2 200,00
RAZEM			375 211,41

Kwoty wyrażają środki wykorzystane.

13. Informacje o rozliczeniach fundacji z budżetem z tytułu ciążących zobowiązań podatkowych, a także informacje w sprawie składanych informacji podatkowych.

- 1) Podatek dochodowy od osób fizycznych z tytułu wypłat za grudzień w wys. 21.503,- zł (zgodne z deklaracją). W ciągu roku składane są deklaracje PIT-4
- 2) Z miesięcznych deklaracji z tytułu rozliczeń podatku dochodowego od osób prawnych (CIT-2) fundacja była zwolniona.

II. Pomoc Humanitarna

1. Pomoc ofiarom klęsk żywiołowych

1.1. Trzęsienie ziemi w Bam – Iran

PAH wzięła udział w transporcie lotniczym polskich organizacji humanitarnych. Transport wyleciał z Polski w dniu 30 grudnia 2003 roku. PAH przekazała piecyki, odzież, środki czystości, koce ratunkowe, pościel oraz środki opatrunkowe i witaminy. Odbiorcą był Irański Czerwony Półksiężyc – koordynator dystrybucji pomocy na miejscu. Szacowane jest że z pomocy skorzystało około 2 tys. ofiar trzęsienia ziemi.

2. Pomoc ofiarom konfliktów zbrojnych

Pomoc stała: Misje zagraniczne Polskiej Akcji Humanitarnej

2.1. Misja w Afganistanie

Podjęte działania

Odbudowa Szkoły Muzyczno-Plastycznej w Kabulu, jedynej tego typu szkoły w kraju. Uroczyste otwarcie szkoły odbyło się 24.03.2003 po około 6 miesiącach prac. Na otwarciu obecnych było ponad 100 osób, wśród nich przedstawiciele Tymczasowego Rządu Afgańskiego, dyplomaci, przedstawiciele organizacji międzynarodowych i lokalnych. Licznie zgromadzili się uczniowie i nauczyciele szkoły, skauci afgańscy oraz lokalne media. Po części oficjalnej zebrani goście zwiedzili szkołę i obejrzeni wystawę prac uczniów.

Zajęcia muzyczne dla dziewcząt

W odpowiedzi na palącą potrzebę edukacji muzycznej dla dziewczynek PAH prowadziła w 2003 roku kursy nauki gry na instrumentach przeznaczone dla dziewczynek w Kabulu. Celem kursów było wyrównanie szans edukacyjnych i przygotowanie beneficjentek do podjęcia szkolnej edukacji w zakresie muzyki.

Remont pompy wodnej w Szkole Rolniczej w Kabulu

Odbudowa kraju po zniszczeniach wojennych obejmuje nie tylko umożliwienie młodzieży uczestnictwa w edukacji teoretycznej, ale również praktycznej. Było to bezpośrednią przyczyną zrealizowania przez PAH remontu pompy rolniczej nawadniającej doświadczalne pole przy Zawodowej Szkole Rolniczej w Kabulu.

Transport pomocy humanitarnej dla Afganistanu

We współpracy z Wojskiem Polskim udało się przetransportować i rozdystrybuować dary przeznaczone dla kilku tysięcy dzieci i dorosłych w Kabulu i prowincji Paktia. Na transport składały się: instrumenty dla szkoły muzycznej, odzież, witaminy, materiały szkolne, buty i inne.

Budowa placu zabaw DREAM (Dance, Read, Express, Art, Music)

Polska Akcja Humanitarna, we współpracy z lokalnym NGO (ASCHIANA) zajmującym się dziećmi ulicy, rozpoczęła budowę placu zabaw, który pozwoli na rozszerzenie zajęć artystycznych i sportowych prowadzonych przez ASCHIANE. Plac, prócz części dla najmłodszych dzieci, zawierającej huśtawki, ślizgawkę i karuzele, posiadać będzie scenę, tablice wystawowa oraz dwa boiska – do koszykówki i siatkówki.

Źródła finansowania

UNESCO, Akcja Złotówka dla Dzieci w Afganistanie, UNDP-Recovery and Employment Afghanistan Programme, Ambasada Japonii, UNICEF, Ministerstwo Edukacji Afganistanu, Ministerstwo Rolnictwa Afganistanie, Care International, PAH.

Partnerzy

ASCHIANA, Ministerstwo Planowania Afganistanu, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Afganistanu, Wojsko Polskie, Ministerstwo Edukacji Afganistanu, UNESCO Kabul, Ambasada Afganistanu w Polsce, NOVIB, KANADA FUND, Ministerstwo Edukacji Afganistanu, Ministerstwo Rolnictwa Afganistanie, Care International.

2.2. Misja w Czeczenii

Działalność misji PAH w Czeczenii została rozpoczęta w kwietniu 2000 r. i zarejestrowana oficjalnie w październiku 2000 r.

Potrzeby

System wodno-kanalizacyjny Groznego nie został dotychczas odbudowany. Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjne miasta dopiero na wiosnę 2002 r. rozpoczęło remont 6 stacji wodnych Groznego. Remont nie został ukończony w 2003 r.

Dla mieszkańców miasta kwestią priorytetową pozostaje nadal jakość wody pitnej. Według testów wykonanych przez stację Sanepidu z Groznego, 99% wody dostępnej w publicznych ujęciach nie spełnia podstawowych standardów epidemiologicznych. Mieszkańcy miasta mogą kupić zanieczyszczoną wodę (50-80 rubli za metr sześcienny) od prywatnych kierowców. Woda z podziemnych źródeł zanieczyszczona jest przez substancje chemiczne – fenole, amoniak, sulfacydy i pestycydy. Koncentracja zanieczyszczeń w Groznym jest 10 razy większa od dozwolonej przez standardy sanitarne Federacji Rosyjskiej – szczególnie dotyczy to pestycydów i substancji organicznych, których obecność jest 24 i 13 razy wyższa od dozwolonej. Wszystkie wymienione substancje chemiczne przenikają do wody i gleby i w konsekwencji do ludzi, co prowadzi do wielu chorób..

Służby oczyszczania miasta nie są wyposażone w profesjonalny sprzęt i nie dysponują wystarczającymi środkami finansowymi na płace dla pracowników. Nieliczni prywatni kierowcy śmieciarek pobierają opłaty za wywóz śmieci, co nie gwarantuje ich regularnego wywozu. Organizacje humanitarne działają w określonych sektorach miasta. Wiele rejonów miasta, należących zarówno do sektora prywatnego jak i publicznego, nie jest oczyszczana w ogóle.

Zniszczenia powojenne systemu kanalizacyjnego miasta sprawiają, iż niemożliwe jest korzystanie z dotychczasowych publicznych i prywatnych sanitariatów. W związku z powyższym mieszkańcy tworzą prowizoryczne i spontaniczne „latryny” niespełniające standardów sanitarnych.

Jednym z poważniejszych problemów sanitarnych w Groznym jest zwiększająca się ilość odpadów pooperacyjnych. Piecyki służące do utylizacji odpadów poszpitalnych zostały zniszczone w trakcie wojny i częściowo do tej pory nie odbudowane (10 spalarni w Groznym zostało zbudowanych przez PAH w ramach programu sanitarnego w 2002 r.)

Cele

- 1) Skoncentrowanie się na możliwościach zwiększenia dostarczania wody dla sektora publicznego – dla szpitali, szkół oraz przedszkoli, biorąc pod uwagę ich zwiększającą się liczbę.
- 2) Zapewnienie dostarczania wody pitnej dla powracających do Groznego uchodźców.
- 3) Regularne przeprowadzanie kontroli jakości filtrowanej wody w poduszkach wodnych oraz „wodowozkach” za pośrednictwem stacji Sanepidu w Groznym.
- 4) Przeprowadzenie monitoringu wśród miejscowej ludności na temat jakości dostarczanej przez PAH wody, odpowiedzialności mieszkańców za poduszki wodne znajdujące się na ich terenie oraz bezpłatnym dostępie do filtrowanej wody.
- 5) Regularna wywózka śmieci i fekalii głównie z sektora publicznego.

- 6) Rozebranie istniejących toalet, budowa nowych w szpitalach, szkołach i utrzymanie ich w czystości.
- 7) Wprowadzenie i uruchomienie systemu utylizacji odpadków pooperacyjnych: budowa i obsługa spalarni przyszpitalnych, przeszkolenie miejscowych pracowników z ich obsługi i zasad higieny.

Podjęte działania

Styczeń-Luty

Kontynuacja dostarczania filtrowanej wody pitnej dla mieszkańców, przeprowadzenie monitoringu wodnego w 200 punktach wodnych Groznego. Kontynuacja wywozu śmieci z sektora publicznego (101 lokalizacji) oraz fekalii z sektora publicznego i prywatnego (ok. 264 m³ miesięcznie) w Groznym. Podpisanie umowy z WHO dotyczącej budowy nowych spalarni w szpitalach Groznego i Gudermesu. Podpisanie umowy z CCFD w sprawie budowy toalet w placówkach edukacyjnych Groznego.

Marzec-Kwiecień

Kontynuacja dostarczania filtrowanej wody pitnej dla mieszkańców. Kontynuacja wywozu śmieci z sektora publicznego (101 lokalizacji) oraz fekalii z sektora publicznego i prywatnego (ok. 264 m³ miesięcznie) w Groznym. Zakończono budowę 5 spalarni w Groznym (3) i Gudermesie (2). Rozpoczęto budowę toalet w trzech placówkach edukacyjnych Groznego. Rozpoczęcie rozdawnictwa kanistrów (20, 50, 60l) do przechowywania wody pitnej wśród mieszkańców Groznego. Najem nowej cysterny wodnej. Przeprowadzono we współpracy z Sanepidem z Groznego szkolenie dla 44 przedstawicieli 42 placówek edukacyjnych miasta na temat zasad higieny.

Maj

Kontynuacja dostarczania filtrowanej wody pitnej dla mieszkańców. Kontynuowanie rozdawnictwa kanistrów (rozdano 8500 kanistrów). Kontynuacja wywozu śmieci z sektora publicznego (101 lokalizacji) oraz fekalii z sektora publicznego i prywatnego. Zakończono budowę 15 toalet w 3 placówkach edukacyjnych Groznego.

Czerwiec-Lipiec-Sierpień

Kontynuacja dostarczania filtrowanej wody pitnej dla mieszkańców. Kontynuacja wywozu śmieci z sektora publicznego oraz fekalii z sektora publicznego i prywatnego. Zakończono budowę 14 nowych latryn w 4 placówkach edukacyjnych i medycznych Groznego.

Wrzesień-Październik

Kontynuacja dostarczania filtrowanej wody pitnej dla mieszkańców. Kontynuacja wywozu śmieci z sektora publicznego oraz fekalii z sektora publicznego i prywatnego. Rozpoczęto przygotowania do budowy nowych 20 toalet w placówkach edukacyjnych Groznego.

Listopad-grudzień

Kontynuacja dostarczania filtrowanej wody pitnej dla mieszkańców. Kontynuacja wywozu śmieci z sektora publicznego oraz fekalii z sektora publicznego i prywatnego. Zakończono budowę 20 toalet w 4 placówkach edukacyjnych Groznego. Rozpoczęto w Groznym dystrybucję 17 tys. kanistrów na wodę dostarczonych przez UNICEF.

Rezultaty

Rezultaty bezpośrednie: dostęp do bezpłatnej wody pitnej, poprawa warunków sanitarno-epidemiologicznych w sektorze medycznym, wzrost świadomości wśród pacjentów i lekarzy

- 1) 179 punktów dystrybucyjnych w sektorach publicznym i prywatnym (48 placówkach edukacyjnych, 30 szpitalach i przychodniach oraz 93 punktach w sektorze prywatnym).
- 2) Średnio 600 tys. Litrów wody dostarczanych codziennie do mieszkańców Groznego.
- 3) Poprawa jakości wody pitnej.
- 4) 73 nowe latryny.
- 5) Średnio 167 m³ śmieci i 60 m³ fekalii wywożonych tygodniowo.
- 6) Wprowadzenie elementów zarządzania odpadami w placówkach służby zdrowia.
- 7) 7 nowych piecyków do utylizacji odpadów szpitalnych w 5 lokalizacjach.

Partnerzy

- 1) Administracja lokalna Groznego, administracje szpitali i placówek oświatowych objętych programami
- 2) Służby sanitarno-epidemiologiczne, Wodokanal, WHO
- 3) UNHCR
- 4) ICRC
- 5) UNICEF

Źródła finansowania

UNICEF, PAH, WHO, CCFD

2.3. Misja w Iraku

Polska Akcja Humanitarna założyła stałą misję w Iraku w lipcu 2003 roku. Misja działa do dnia dzisiejszego.

PotrzebyEdukacja

Na początku lat 80-tych Irak posiadał jeden z najlepszych systemów edukacyjnych w świecie arabskim. Po trzech wojnach i 13 latach sankcji jakość irackiej oświaty dramatycznie się obniżyła, czego najlepszym dowodem jest 40% analfabetyzm. Zły stan oświaty powoduje, że 40% dzieci przerywa naukę już w szkołę podstawowej. Według raportów firmy Bechtel obecnie ponad 1350 szkół wymaga remontu. Ponadto szkoły zostały splądrowane i zniszczone. Tylko 30% szkół jest otwartych. Wiele dzieci nie otrzymuje obecnie żadnego wykształcenia, spędzając czas na ulicy.

System wodno-sanitarny

1 na 10 dzieci w Iraku jest odwodnione i wymaga opieki medycznej. Podstawowym powodem potrojenia się liczby dzieci cierpiących na biegunki, amebę i dyzenterię jest brak dostępu do wody pitnej oraz przerażające warunki sanitarne. W południowym Iraku odnotowano przypadki cholery, co może być początkiem epidemii. Fatalne warunki wodno-sanitarne mają swoją przyczynę w niedoinwestowaniu przez 11 lat, są też skutkiem działań militarnych.

Cele

- 1) Stworzenie warunków umożliwiających dzieciom pobieranie nauki.
- 2) Stworzenie możliwości dzieciom rozwoju zdolności i użytecznego spędzenia wolnego czasu.
- 3) Pomoc w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego przez włączanie mieszkańców w proces planowania i wdrażania.

Podjęte działania

Polska Akcja Humanitarna w połowie czerwca wysłała do Kuwejtu i Iraku misję rozpoznawczą, której celem było rozpoznanie potrzeb ludności mieszkającej w tzw. strefie południowej w Iraku, w której rozlokowano polską dywizję. Na podstawie informacji zebranych przez misję rozpoznawczą PAH podjęła decyzje o założeniu stałej misji w Al Hilla i skupieniu się na projektach edukacyjnych i wodno-sanitarnych. Do pracy na misji pozyskane zostały dwie osoby z Polski oraz kilku pracowników lokalnych: tłumacz-kierowca, inżynierowie. Członkowie misji przystąpili do dokładnego rozpoznania potrzeb sektora edukacyjnego i wodno-sanitarnego, jednocześnie negocjując z donorami obecnymi w Iraku możliwości finansowania projektów.

Już w sierpniu udało się zorganizować półkolonie dla dzieci ulicy, wyposażyć plac zabaw w Al Hilla i rozpocząć remont szkół w prowincji Babil. Misja przeprowadziła również dystrybucję darów humanitarnych pozyskanych w Polsce przez PAH, a przetransportowanych do Iraku przez Wojsko Polskie. Następnie przystąpiła do remontu i wyposażania Centrum Młodzieży

w Al Hilla, oraz stacji uzdatniania wody w wioskach w prowincji Babil. Pod koniec grudnia rozpoczęła budowę dwóch szkół podstawowych w prowincji Wassit.

Rezultaty

- 1) 16 szkół średnich w prowincji Babil wznowiło działalność (zostały wyremontowane i wyposażone).
- 2) 2 szkoły w prowincji Wassit zostały wybudowane.
- 3) Mieszkańcy 6 wiosek w prowincji Babil mają wodę pitną.
- 4) Dzieci w Al Hilla mają możliwości odreagowania stresu, i rozwijania swoich umiejętności w Centrum Młodzieży i na placach zabaw.

Partnerzy

Polska Akcja Humanitarna przygotowywała i realizowała projekty we współpracy z lokalnymi władzami, lokalnymi firmami, lokalnymi pracownikami, dyrekcjami szkół, jak również korzystała z pomocy logistycznej Polskiej Dywizji w Iraku.

Polska Akcja Humanitarna główne środki na realizację projektów pozyskała od obecnych w Iraku instytucji grantodawczych: DAI, CAI, jak również od GST i CIMIC.

Źródła finansowania

Government Support Team (GST), Creative Associates Int. (CAI), Remont Youth Center, Al-Hilla, Development Alternatives Int (DAI), CIMIC MND, PKN Orlen, PAH.

Wolontariusze

W przygotowaniach do założenia stałej misji w Iraku udział wzięło dwóch wolontariuszy, którzy przez 4 miesiące zbierali informacje i opracowywali projekty możliwe do realizacji w Iraku. W swojej pracy wspierani byli przez wolontariuszy specjalistów, np. arabistów. Ponadto dwóch wolontariuszy przebywało na misji w Iraku do sierpnia 2003

3. Pomoc ofiarom biedy strukturalnej

3.1. Program Pajacyk (pomoc ofiarom biedy strukturalnej w Polsce).

Polska Akcja Humanitarna prowadzi dożywianie dzieci w szkołach od 1996 r. W 1998 r. program przyjął nazwę akcja Pajacyk. W 2002 r. akcja rozszerzyła się na program wszechstronnego wsparcia rozwoju dzieci i zwiększenia ich szans edukacyjnych, dzięki m.in. dożywianiu.

Potrzeby

Polska Akcja Humanitarna podjęła się dożywiania dzieci w szkołach i świetlicach, ponieważ państwowe i samorządowe środki przeznaczane na ten cel były i nadal są niewystarczające. Podczas spotkań rekonesansowych w placówkach oświatowych, instytucjach zarządzających oświatą i ośrodkach pomocy społecznej, a także parafiach oraz organizacjach pozarządowych pozyskano informacje wskazujące na duże potrzeby w zakresie dożywiania uczniów. W każdej szkole są dzieci (ich liczba nie została dotychczas zbadana), które przychodzą na lekcje bez śniadania, a potem nie mają szansy na żaden ciepły posiłek. W związku z powyższym uznano, że istnieje konieczność podjęcia przez PAH zbiórki pieniędzy na opłacenie posiłków w szkołach.

Cele

Celem akcji Pajacyk jest objęcie dożywianiem jak największej liczby potrzebujących dzieci w polskich szkołach. Przy czym przyjęto, że w akcji preferowane będą szkoły, które stwarzają dzieciom warunki do wszechstronnego rozwoju, zwłaszcza intelektualnego i emocjonalnego. Tak by w przyszłości, wykształcone na miarę swych możliwości, samodzielnie radziły sobie w życiu.

- 1) Wspieranie szkół w pracy na rzecz uczniów (dodatkowa nauka języków obcych, zajęcia wyrównawcze i korekcyjno-kompensacyjne, pomoc indywidualna, koła zainteresowań, gazetki szkolne, zajęcia sportowe, świetlice, imprezy charytatywne, zaangażowanie

- rodziców i instytucji lokalnych w życie szkoły) i zachęcenie do zdobywania „przyjaciół” wspierających tę aktywność.
- 2) Umożliwianie nauczycielom udziału w szkoleniach z zakresu budowy społeczeństwa otwartego.
  - 3) Organizowanie imprez i akcji towarzyszących dożywianiu w celu zaangażowania szkoły i dzieci korzystających z pomocy do pracy na rzecz swego środowiska lokalnego.
  - 4) Promocja szkół „pajacykowych” i ich programów dydaktyczno-wychowawczych.

Podjęte działania

Dożywianiem mogą być objęte dzieci w trudnej sytuacji życiowej, które z różnych względów nie mają szansy uzyskać pomocy z lokalnych ośrodków pomocy społecznej. Dożywianie odbywa się wyłącznie za pośrednictwem szkół i świetlic. PAH opłaca przede wszystkim posiłki przygotowywane w tych placówkach. Przez słowo posiłek Fundacja rozumie: śniadanie, obiad, podwieczorek. O dofinansowanie dożywiania można ubiegać się wyłącznie poprzez złożenie specjalnego wniosku dostępnego na stronie internetowej PAH lub w biurach Fundacji. Uczniowie, którzy mają zostać objęci dożywianiem, są typowani przez szkolną komisję składającą się z przedstawicieli Rady Pedagogicznej i rodziców. Lista uczniów stanowi załącznik do umowy, którą szkoła podpisuje z Polską Akcją Humanitarną.

Fundacja zbiera wnioski od szkół. Dwa razy w roku rozpatruje je komisja powoływana spośród pracowników programu Pajacyk. Pierwsze posiedzenie komisji odbywa się w połowie sierpnia danego roku – wówczas przyznawane są posiłki na cały nadchodzący rok szkolny – a drugie w połowie stycznia następnego roku, kiedy komisja przyznaje dożywianie na drugi semestr trwającego roku szkolnego. 5 stycznia 2003 r. 5-osobowa komisja¹ zaakceptowała do dożywiania w II semestrze roku szkolnego 2002/2003 53 szkoły i świetlice. Dofinansowaniem objęto 2553 uczniów z 8 województw. W dniu 23 sierpnia 2003 r. zebrała się II komisja Pajacyka² i zdecydowano, iż bezpłatne posiłki w semestrze 2003/2004 otrzyma 2515 uczniów z 59 placówek, działających w 13 województwach.

PAH podpisuje umowy z wybranymi szkołami. Fundacja przelewa środki dla szkół kwartalnie, a te rozliczają się z ich wykorzystania co miesiąc zgodnie z dostarczonym przez Fundację wzorem. Jeśli szkoły wykonują zobowiązania ujęte w umowie niesumiennie, dofinansowanie może zostać wstrzymane. Pracownicy i wolontariusze programu Pajacyk kontrolują przebieg dożywiania w szkołach. W odwiedzanych placówkach sprawdzają sposób wydatkowania przekazanych pieniędzy oraz ich rozliczania, a także porównują opis sytuacji zawarty we wniosku ze stanem faktycznym na miejscu. Każda kontrola jest zakończona sporządzeniem protokołu. Protokół zawiera podsumowanie kontroli i wnioski, a także ewentualne zalecenia zmian w przypadku wykrycia nieprawidłowości. Ponadto pracownicy PAH sporządzają sprawozdanie z każdej wizyty w szkole. W czerwcu 2003 r. pracownicy i wolontariusze Fundacji przeprowadzili kontrole realizacji akcji dożywiania w 32 szkołach³. Do sprawdzenia wybrano szkoły podstawowe i gimnazja, z województw: małopolskiego, podkarpackiego i kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i dolnośląskiego.

Rezultaty

Akcja dożywiania sprawia, że dzieci uczą się lepiej (często z powodu opłacanego posiłku zaczynają regularniej uczęszczać do szkoły), a szkoły z małych miejscowości nawiązują współpracę z Fundacją i aktywizują się społecznie. Dożywianie dzieci jest pierwszym, niezbędnym krokiem do poprawienia warunków edukacji, a jakość dzisiejszej edukacji ma bezpośredni wpływ na sytuację tych dzieci w przyszłości na rynku pracy.

¹ Skład komisji: Dorota Wiśniewska, Ewa Wilewska, Jakub Dombrowski – Toruń; Grzegorz Hajduk – Kraków, Małgorzata Śledziwska, Monika Stylińska – Warszawa

² Skład komisji: Dorota Wiśniewska, Ewa Wilewska, Joanna Oberlan, Jakub Dombrowski - Toruń, Monika Hawkes – Warszawa, Dawid Graczyk - Wrocław

³ W kontrolach uczestniczyli: Grzegorz Hajduk – Kraków, Ewa Wilewska, Magdalena Wojciechowska, Jakub Dombrowski, Dorota Wiśniewska – Toruń, Dawid Graczyk – wolontariusz Wrocław

Inicjatywy na rzecz Pajacyka

1. Na przełomie stycznia i lutego 2003 roku odbyły się targi żeglarskie "Jachty Europy Expo XXI", w których wzięli udział najwięksi producenci jachtów i łodzi żeglarskich. W trakcie obu imprez uczestnicy mogli uzyskać informacje dotyczące Polskiej Akcji Humanitarnej i dożywiania najuboższych dzieci, a także wesprzeć finansowo Pajacyka.
2. Wielki Post z Pajacykiem. W czasie Wielkiego Postu nakładem wydawnictwa Dehon ukazała się książka ks. Grzegorza Ułamka zatytułowana "Suplement wielkopostny. Codzienne rozważania i niedzielne rozmowy o Wielkim Poście". Od każdego sprzedanego egzemplarza wydawnictwo Dehon przekazało jedną złotówkę na program Pajacyk.
3. Świąteczny Stół Pajacyka. Na przełomie maja i czerwca Wrocławska Grupa Wolontariuszy Polskiej Akcji Humanitarnej zorganizowała akcję wspólnie z 9 restauracjami we Wrocławiu. Zostało przekazane Pajacykowi 10% dochodów uzyskanych w tych dniach. W grudniu restauracje, puby i hotele Krakowa wsparły program Pajacyk. Wydrukowany został plakat, projektu krakowskiego grafika Wojtka Kołka, rozdawany lokalom, które zdecydowały się wziąć udział w akcji. Do akcji zgłosiło akces 99 restauracji i pubów krakowskich i 1 restauracja z Tarnowa. Otrzymano wpłaty od 63 restauracji. W akcji korzystano z pomocy firm RR Donneley, Drukarnia Leyco, Djaf, W akcji udział wzięło 10 wolontariuszy.
4. Konferencja „Problem niedożywienia dzieci w Polsce. Fakty i wyzwania”. W dniach 3–4 kwietnia 2003 r. odbyła się w Warszawie konferencja „Problem niedożywienia dzieci w Polsce. Fakty i wyzwania”. Została ona zorganizowana we współpracy z Danone Polska.

Celem konferencji było wypracowanie jednolitej definicji niedożywienia, opisanie skali problemu i wymiana doświadczeń związanych z rozwiązywaniem problemu niedożywienia w Polsce. Wzięli w niej udział przedstawiciele Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu oraz inni eksperci zajmujący się problematyką niedożywienia dzieci w Polsce⁴. Wśród zaproszonych gości byli także przedstawiciele organizacji pozarządowych zajmujących się dożywianiem⁵. W 2003 r. odbyły się cztery spotkania Grupy Roboczej, działającej dzięki wsparciu Danone Polska. Ustalono, że dalsze prace będą odbywać się w trzech podgrupach tematycznych.

Ponieważ dożywianie jest tylko jednym z elementów przeciwdziałania niedożywieniu i biedzie dzieci i młodzieży, postanowiono stworzyć uczniom szansę wszechstronnego rozwoju i zdobycia wykształcenia. Poza dożywianiem postanowiono stworzyć sieć świetlic pajacykowych, umożliwić kontynuację nauki uczniom z rodzin w trudnej sytuacji dzięki Funduszowi Stypendialnemu oraz edukację przez doradztwo i szkolenia dla przedstawicieli społeczności lokalnych.

Źródła finansowania

- 1) Umowy darowizny: Unilever Polska SA, Nestle Polska, Pliva Kraków, Pryzmat Sp. z o.o., NESTA-BIS, Totalizator Sportowy, Sp. z o.o., Arkona, agencja reklamowa Again, BP Polska Sp. z o.o. plus partnerzy programu lojalnościowego BP, Nova Era, Biofarm Sp. z o.o., BZ WBK S.A., IMS Poland Sp. z o.o., Volkswagen.
- 2) Pay-roll w firmach (pracownicy i firmy) Nestle, BISE, Grupa ING.
- 3) Polska Strona Głodu – www.pajacyk.pl i z darowizn od osób prywatnych.

⁴ m.in. prof. Jerzy Socha z Centrum Zdrowia Dziecka i Instytutu Danone, prof. Barbara Woynarowska z Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Danone, prof. Stanisław Berger ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, dr Jadwiga Hamułka z SGGW oraz prof. Elżbieta Tarkowska z Polskiej Akademii Nauk, a także Maria Roszczyk ze Świetlicy przy Zespole Szkół Nr 2 w Brodnicy

⁵ Caritas, PCK, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Fundację Pomocy Dzieciom „Krzyk”, Fundacja Pożywienie – Darem Serca, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie Promyk” i Federacja Polskich Banków Żywności

III. Pomoc Uchodźcom i Repatriantom

1. Centrum Pomocy Uchodźcom (CPU)

1.1. Podstawowa pomoc socjalna i poradnictwo socjalno-prawne

Z pomocy CPU w roku 2003 skorzystało 538 osób z 20 krajów; większość z nich to uchodźcy z Czeczenii, ale również z Afganistanu, Iraku, Somalii, Sudanu, Etiopii, Kuby, Kamerunu, Konga, Sierra Leone, Pakistanu, Sri Lanki, Indii, Turcji, Algierii, Libanu, Iranu.

Obywatele Federacji Rosyjskiej narodowości czeczeńskiej	149 osób	47%
Obywatele Afganistanu	27 osób	5 %
Obywatele Ukrainy	27 osób	5 %

Pozostali to przede wszystkim obywatele Białorusi, Federacji Rosyjskiej, Armenii, Gruzji, Sri Lanki, Somalii, Sudanu, Kamerunu, Etiopii, Rwandy, Kongo, Kamerunu, Sierra Leone, Liberii, Pakistanu, Bośni, Mołdowy i innych krajów.

CPU PAH pomaga im w znalezieniu tymczasowego zakwaterowania, dostępie do pomocy prawnej, medycznej, wyjaśnia sytuację socjalną i prawną.

CPU współpracuje z Bankiem Żywności „SOS”, który przekazał w 2003 r. darowizny rzeczowe w postaci artykułów żywnościowych. Żywność jest dystrybuowana pomiędzy najuboższych uchodźców. CPU rozdzieliło w 2003 r. pomiędzy najbardziej potrzebujących uchodźców dary rzeczowe pozyskane przez PAH oraz uzyskało darowizny usług o wartości 31 424,99 zł.

1.2. Program integracyjny

Lekcje języka polskiego. Dostępne są dla wszystkich uchodźców z rejonu Warszawy i okolic, którzy chcą się uczyć. Lekcje prowadzone są przez kwalifikowanych lektorów w dwóch szkołach językowych oraz przez nauczycieli-wolontariuszy w Klubie dla uchodźców prowadzonym przez CPU PAH. W roku 2003 r. łącznie 66 osób uczestniczyło w zajęciach językowych.

Pomoc w znalezieniu mieszkania. Program „mieszkań rotacyjnych dla uchodźców”: w latach 1999-2002 w mieszkaniach wynajmowanych przez CPU PAH dla uchodźców mieszkało w sumie ok. 300 osób (8 mieszkań wynajętych w 1999 r., 14 w 2000 r., 20 w 2001 r. i 9 w 2002 r.). Do końca czerwca 2003 r. zakończyliśmy wynajmowanie mieszkań rotacyjnych dla uchodźców (dla trzech ostatnich rodzin). Zrezygnowaliśmy z prowadzenia tego programu ze względu na brak możliwości finansowych i administracyjnych.

Świetlica dla dorosłych. W ramach świetlicy dostępne są: konsultacje na temat rynku pracy oraz pomoc w poszukiwaniu pracy, nauka obsługi komputera, nauka języka polskiego i angielskiego, podręczna biblioteka i czytelnia prasy. Świetlica działa od stycznia 2002r. W 2003 r. 15 wolontariuszy prowadziło w ramach świetlicy różnego typu zajęcia dla dorosłych uchodźców (lekcje j. polskiego, angielskiego, komputer, konsultacje dotyczące pracy).

1.3. Program dziecięcy

Ma na celu pomoc małym uchodźcom w jak najszybszej integracji z polskimi rówieśnikami. W ramach pomocy dla dzieci uchodźców czterech wolontariuszy pomagało 12 małym uchodźcom w uzupełnianiu braków szkolnych i odrabianiu lekcji w domach (12 dzieci pochodzi z czterech rodzin: jednej tamilskiej i trzech czeczeńskich).

Świetlica integracyjna dla dzieci. Spotkania dzieci uchodźców i dzieci polskich (ze świetlic środowiskowych w Warszawie) organizowane są co sobotę. W trakcie kilkugodzinnych spotkań dzieci bawią się, uczą przebywania w grupie, poznają Warszawę i okolicę, tańczą,

śpiewają, malują, dyskutują i wspólnie – dziewczynki i chłopcy – gotują. W zajęciach bierze udział 20-30 małych uchodźców i 10 dzieci polskich w wieku od 4 do 14 lat. W prowadzeniu świetlicy pomagają uchodźczynie oraz wolontariusze – studenci psychologii, etnologii i pedagogiki. W pracach świetlicy w 2003 brało udział 26 wolontariuszy.

1. Imprezy specjalne. Dzieci ze świetlicy integracyjnej dla uchodźców zaproszone zostały do wzięcia udziału w imprezach organizowanych z okazji Dnia Dziecka przez Powiślańską Fundację Społeczną i ich podopiecznych ze środowiskowej świetlicy na Powiślu. Zorganizowane zostały zabawy, konkursy sportowe i plastyczne.

2. 13 grudnia wspólnie z I Społecznym Liceum i Gimnazjum Społecznym im. Maharadży Jam Saheba Digvijaysinhiji na ul. Raszyńskiej 22 w Warszawie zorganizowana została huczna zabawa mikołajkowa dla małych uchodźców. Imprezę przygotowali wolontariusze ze świetlicy integracyjnej oraz uczniowie szkoły. W zabawie wzięło udział 60 dzieci uchodźców ze świetlicy, z ośrodków dla uchodźców w Dębaku i z ul. Ciołka w Warszawie. Dzieci uczestniczyły w niezliczonych zabawach i konkursach; wszystkie otrzymały paczki z mikołajkowymi prezentami.

3. Kolonie integracyjne organizujemy od 1997 r. W 2003 r. w dniach od 21 lipca do 3 sierpnia 2003 r. 40 dzieci wyjechało do miejscowości Ostrowite na Kaszubach; 31 dzieci uchodźców z Czeczenii, Armenii, Somalii, Białorusi, Kuby i Liberii. Dziećmi opiekowały się dwie pracownice i 10 wolontariuszy PAH.

1.4. Dom Uchodźcy

Powstał w czerwcu 1996 r. dla bezdomnych cudzoziemców na różnych etapach procedury uchodźczej. Jest to jedyny tego typu ośrodek prowadzony przez organizację pozarządową w Polsce. W DU może jednocześnie mieszkać 25 osób ubiegających się o status uchodźcy, które nie mogą z różnych względów korzystać z pomocy socjalnej w ramach państwowego systemu oraz uchodźcy, którzy po otrzymaniu statusu nie mają możliwości znalezienia samodzielnego mieszkania. Gospodarzami w DU są uchodźcy; CPU PAH określa ramy i zasady obowiązujące mieszkańców oraz egzekwuje ich przestrzeganie, zdobywa środki umożliwiające prowadzenie DU. Uchodźcy natomiast sami dbają o Dom, sprzątają go, gotują i organizują życie kulturalne. Przychodzą do nich wolontariusze, którzy pomagają dzieciom w odrabianiu lekcji i organizują zajęcia pozalekcyjne (9 dzieci, z którymi pracuje 3 wolontariuszy). Koszt utrzymania jednej osoby w Domu Uchodźcy jest ponad trzykrotnie niższy niż w rządowych ośrodkach dla uchodźców i wynosi miesięcznie 416,40 zł (2003 r.).

1.5. Dzień Uchodźcy

Wspólnie z przedstawicielem UNHCR od dziewięciu lat CPU PAH organizuje wielką imprezę plenerową „Dzień Uchodźcy”. W 2003 r. główna impreza odbywała się 15 czerwca w Warszawie na terenie Centralnego Parku Kultury; koncert, podczas którego uchodźcy z Czeczenii, Kongo i Sudanu grali, śpiewali i tańczyli wspólnie z polskimi dziećmi, Romami z zespołu „Terne Roma” i wieloma młodymi zespołami młodzieżowymi. Koncertowi towarzyszył festyn organizacji pozarządowych i stoiska z wyrobami rzemiosła z różnych krajów. Dzieci wspólnie malowały ogromny obraz a wszystkich gości i uczestników drażniły smakowite zapachy egzotycznych potraw. Jedną z atrakcji Dnia Uchodźcy była wystawa fotografii zrobionych przez dzieci ze świetlicy integracyjnej PAH. W imprezie wzięło udział około 15.000 warszawiaków.

Obchody Dnia Uchodźcy lokalnie zorganizowane zostały również przez Biura Regionalne PAH w Krakowie i Toruniu, oraz grupy wolontariuszy/trenerów PAH we Wrocławiu, Opolu i w Suwałkach.

Toruńskie Dni Uchodźcy 12 – 16 maja 2003

Honorowy patronat nad imprezą objęli Prezydent Miasta Torunia oraz UNHCR. Na cykl imprez w ramach tego przedsięwzięcia składała się wystawa z archiwów UNHCR, koncert muzyki reggae, warsztaty, sesja naukowa⁶ oraz projekcje filmu. W Toruńskich Dniach Uchodźcy wzięło udział około 1000 osób. W roku 2003, korzystając ze współpracy ze

⁶ W sesji udział wzięli: Izabela Majewska, PAH, Agnieszka Kosowicz, UNHCR, dr Piotr Grochmański, UMK, prof. Michał Klimecki, UMK.

Stowarzyszeniem "Jeden Świat", przeszkolono dwóch wolontariuszy, którzy następnie prowadzili zajęcia dotyczące uchodźców w toruńskich szkołach gimnazjalnych. W sumie w warsztatach udział wzięło ponad 350 osób.

Obchody Dni Uchodźcy w Krakowie 5.06.2003

W Instytucie Socjologii UJ odbyła się Sesja naukowa „Problemy Uchodźców we współczesnym świecie” prowadzona przez dr Beatę Kowalską – pracownika naukowego Instytutu Socjologii UJ. Jako prelegenci w sesji naukowej brali udział: prof. Krystyna Słany – wicedyrektor Instytutu Socjologii UJ w Krakowie. Wybitna specjalistka od spraw migracji, Małgorzata Gebert – PAH, Agnieszka Siarkiewicz – Pełnomocnik ds. Informacji w Przedstawicielstwie Urzędu Wysokiego Komisarza ds. Uchodźców w Warszawie, Katarzyna Zdybska – Prawnik w Stowarzyszeniu Praw Człowieka im Haliny Nieć, prof. Halina Grzymała-Moszczyńska – prekursorka badań dotyczących psychologii interkulturowej, oraz dr Rafał Prostack – pracownik naukowy Zakładu Politycznej i Prawnej Ochrony Praw Człowieka UJ.

Ponadto w ramach obchodów odbyły się:

- 1) Pokaz filmów o imigracji w Europie (dzięki uprzejmości Canal+) oraz pokaz filmów o problemach Uchodźców.
- 2) Kursował "Tramwaj uchodźcy", otrzymany nieodpłatnie na kilka godzin od MPK. W tramwaju wolontariusze rozdawali ulotki informacyjne o uchodźcach i przeprowadzili quiz wiedzy o sytuacji i problemach uchodźców.
- 3) Festyn w Parku im. H. Jordana, a w ramach niego na scenie miały miejsce; występ zespołu „Ando Buscando”, grającego muzykę afrykańską, pokaz walki szkoły „Wing Tsun”, pokaz pieśni ormiańskich występ dzieci ze Szkoły Podstawowej 114, zespołu uchodźców z Afryki „Sasa Ni Africa”, zespołu flamenco „Aire Andaluz”, zespołu „Cashmere”, grającego muzykę celtycką, zespołu „Zoid” oraz Teatru Ognia „Mandragora”. W przerwach pomiędzy występami ze sceny konferansjer przedstawiał podstawowe informacje na temat uchodźców, ich sytuacji w Polsce i na świecie, problemach, z jakimi się borykają i sposobach pomocy.
- 4) W namiocie Poczty Polskiej miała miejsce sprzedaż produktów PP stemplowanych okolicznościowym stemplem.
- 5) W Liceum Ogólnokształcącym nr 15 przeprowadzono warsztaty nt. uchodźców w ramach projektu „Walizka Uchodźcy”.

Źródła finansowania

UNHCR, MUW, Dzielnica Śródmieście Warszawa, Fundacja Pomoc Społeczna „SOS”, zbiórki, wpłaty indywidualne, Gmina Miasta Torunia, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu.

Współpraca

Centrum Pomocy Uchodźcom:

- 1) Jest członkiem ECRE (European Council for Refugees and Migrants).
- 2) Uczestniczy w Forum Polityki Migracyjnej – sieci organizacji zajmujących się sprawami migracji stworzonej przez Migration Policy Group z Brukseli.
- 3) Uczestniczy w pracach międzyresortowej grupy roboczej przygotowującej do wdrożenia programu Wspólnoty Europejskiej EQUAL (przeciwdziałanie dyskryminacji na rynku pracy).
- 4) Bierze udział w pracach mieszanej grupy tworzącej „Narodowy program przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu”.
- 5) Bierze udział w pilotażowym programie realizowanym przez MGPIPS oraz holenderskie Ministerstwo Pracy w ramach projektu MATRA na temat „integracja uchodźców”.

1.6. Pomoc cudzoziemcom realizowana przez Pomorskie Biuro PAH w Toruniu

W związku z niewielką liczbą osób posiadających status uchodźcy w tym regionie (jedna 5-osobowa rodzina) Biuro Pomorskie PAH w Toruniu skupia się na prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie programu Pomocy Uchodźcom.

Pomoc socjalna

Biuro Pomorskie PAH opiekowało się rodziną uchodźców z Czeczenii. Podopieczni zapewniono naukę języka polskiego pod kierunkiem nauczyciela-wolontariusza. Ponadto uzyskali oni pomoc rzeczową. Pracownicy Fundacji pomagali rodzinie w sprawach związanych z poszukiwaniem pracy i wypełnianiem formalności po jej otrzymaniu.

Informacja i doradztwo

W okresie obowiązywania przepisów abolicyjnych (w związku z wejściem nowej Ustawy o ochronie cudzoziemców na terytorium RP), poinformowano rodzinę ormiańską o możliwości legalizacji pobytu na terytorium naszego kraju. W grudniu 2003 r. pracownicy PAH zajęli się sprawą bezdomnej obywatelki Armenii, przebywającej nielegalnie na terytorium RP. Z racji tego, że jest to ciężko chora osoba w podeszłym wieku, skierowano ją do lekarza dla bezdomnych. Dodatkowo poinformowano ją o jej sytuacji prawnej wynikającej z nielegalnego pobytu. Pod koniec roku 2003 przeprowadzono rekrutację osób chętnych do udzielania porad prawnych cudzoziemcom w toruńskim biurze PAH. Po niezbędnym przeszkoleniu osoby te będą świadczyły porady prawne dla cudzoziemców (jako wolontariusze).

2. Program Pomocy Repatriantom

1.1. Wolontariusze Wsparcia

Projekt realizowany od 2002 r. Jego celem jest pomoc repatriantom z byłych republik ZSRR w zaadaptowaniu się do życia w Polsce oraz zintegrowaniu z polskim społeczeństwem. Fundacja szkoli wolontariuszy, którzy współpracują z konkretnymi rodzinami repatriantów. Wolontariusze dzielą się z rodzinami repatriantów swoją wiedzą i doświadczeniem, pomagają w załatwianiu konkretnych problemów, pomagają włączyć się w życie społeczne i kulturalne. PAH pełni rolę koordynacyjną, stanowi również zaplecze merytoryczne projektu.

W 2003r. projekt obejmował 13 rodzin repatriantów i 12 wolontariuszy (z czego 3 rodziny kontynuowały współpracę rozpoczętą w ub. roku). Wolontariusze pomagali w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach (np. zgłoszeniu do przychodni, zapisaniu dzieci do szkoły, rejestracji w urzędzie pracy, uzyskania emerytury, w rozliczeniach podatkowych). Dzięki pomocy wolontariuszy 2 osoby uzyskały status kombatantki, 2 osoby uzyskały rentę inwalidzką, 5 współmałżonków repatriantów złożyło wnioski o nadanie obywatelstwa (w tym 1 już uzyskał), 14 osób podjęło pracę, 2 osobom udało się pomóc w podjęciu studiów, kilku osobom udało się zapewnić zawodowe kursy doszkalające, 1 ciężko chorej osobie zapewniono stałą, bezpłatną opiekę medyczną. Wolontariusze i rodziny repatriantów wspólnie odwiedzali muzea, teatry, uczestniczyli w wycieczkach historyczno-krajoznawczych. Zorganizowano dwa duże spotkania integracyjne – wycieczkę połączoną ze zwiedzaniem kompleksu parkowo-pałacowego na Wilanowie oraz zabawę andrzejkową. Repatrianci uczestniczący w projekcie korzystali z organizowanych przez PAH kursów j. polskiego. Środki na realizację projektu pochodziły wyłącznie ze źródeł własnych fundacji.

1.2. Pilotażowy kurs języka polskiego.

W okresie od 04.06-31.07.03 w Warszawie odbył się pilotażowy kurs języka polskiego. W zajęciach wzięło udział 36 repatriantów i członków ich rodzin zamieszkałych w Warszawie lub miejscowościach podwarszawskich. Celem zajęć było zdiagnozowanie problemów językowych repatriantów oraz praca nad zdefiniowanymi problemami – barierą językową, słabą podstawą gramatyczną, składniową i fonetyczną. Zajęcia odbywały się w gimnazjum nr 56 i były prowadzone przez wolontariuszy – absolwentów Instytutu Rusycystyki UW. Środki na realizację projektu pochodziły wyłącznie ze źródeł własnych Fundacji.

1.3. Kurs języka polskiego dla repatriantów – zadanie zlecone przez MENiS – cz.1

Celem zadania było przygotowanie i zorganizowanie kursów języka polskiego dla repatriantów oraz członków ich najbliższej rodziny, którzy przyjechali do Polski po 1.01.2001 i zamieszkują województwa: mazowieckie, dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, łódzkie. Część 1 kursu miała służyć przełamaniu bariery językowej w mówieniu po polsku oraz nauczanie

podstaw prawidłowej pisowni i składni języka polskiego. Kadre stanowili nauczyciele prowadzący na co dzień zajęcia j. polskiego dla obcokrajowców.

Kursy trwały w dniach 15.11-07.12.2003 i były realizowane jednocześnie w Warszawie, Wrocławiu, Toruniu, Bydgoszczy, Włocławku i Łodzi. Uczestniczyło w nich łącznie 209 osób (188 dorosłych i 21 dzieci). Średnia wieku – 41 lat; 50% uczestników stanowiły osoby pochodzące z Kazachstanu; 29% z Ukrainy; 10% z Rosji; 7% osoby z Białorusi i 4% z Uzbekistanu; średnia długość pobytu w Polsce uczestników w ramach repatriacji – ok. 8 miesięcy. Niemal 50% uczestników stanowiły osoby z wykształceniem wyższym; 33% osoby z wykształceniem średnim; 3% osoby z wykształceniem zawodowym lub podstawowym; 14% uczniowie szkół, bądź studenci.

Poza zajęciami z języka polskiego kursy obejmowały bezpłatny dojazd, wyżywienie (poczęstunek i obiad) oraz nocleg (z kolacją i śniadaniem) dla osób przyjeżdżających ponad 50 km. Dla dzieci organizowano specjalne zajęcia plastyczne, muzyczno-ruchowe i nauki czytania. Na zakończenie pierwszej części kursu każdy z uczestników otrzymał zestaw przydatnych książek, poradników i słowników do nauki j. polskiego.

1.4. Program Pomocy Repatriantom realizowany przez Pomorskie Biuro PAH w Toruniu

Przyjazne powroty. Pilotażowy projekt mający na celu przygotowanie społeczności lokalnej na przyjazd repatriantów (w woj. kujawsko-pomorskim repatrianci mieszkają głównie w małych miejscowościach, gdzie proces adaptacji w dużej mierze zależy od postawy społeczności lokalnej). Istotą projektu jest zaangażowanie mieszkańców w przyjazd repatriantów oraz dostarczenie fachowej wiedzy osobom stykającym się z nimi na płaszczyźnie zawodowej (zajęcia z edukacji humanitarnej w szkołach, doradztwo pracownikom socjalnym i personelowi urzędów pracy). PAH pełni rolę doradczą dla gmin zapraszających repatriantów, pomaga zainicjować działania integrujące społeczność lokalną i repatriantów. Projekt przeprowadzony był w gminie Brześć Kujawski.

Kursy języka polskiego dla repatriantów. W sierpniu 2003 r. rozpoczął się kurs języka polskiego dla repatriantów w dwóch miastach woj. kujawsko-pomorskiego: Włocławku i Toruniu. W zajęciach uczestniczyło 18 repatriantów. Kurs obejmował 32 godziny dydaktyczne i prowadzony był przez wolontariuszy-nauczycieli j. polskiego w nieodpłatnie wynajętych salach w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu i MOPR we Włocławku.

Pomoc doradcza. Repatrianci korzystali z indywidualnych porad w ramach Biura Informacji Społecznej, jedna z repatriantek odbyła praktykę zawodową w Biurze Pomorskim w dziale księgowo-finansowym (10-11.2003).

Spotkania integracyjne. Jednym ze sposobów przełamywania stereotypowego postrzegania repatriantów przez Polaków jest zainicjowanie kontaktów między dwoma grupami. 14 września 2003 odbył się piknik pod hasłem „Repatriacja” w Kaszczorku pod Toruniem z udziałem repatriantów i społeczności lokalnej. Zorganizowane zostały dwa spotkania integracyjne (30 sierpnia i 27 września 2003) w Toruniu. Udział wzięli repatrianci z Przysieka, Torunia, Chocenia, oraz wolontariusze i nauczyciele prowadzący kursy dla repatriantów (w sumie ok. 20 osób). Koszty związane z organizacją spotkań pokryte zostały częściowo z pieniędzy zebranych na pikniku w Kaszczorku (14.09.2003).

IV. Edukacja Humanitarna

Program Edukacji Humanitarnej jest stałym programem PAH, prowadzonym od 1993 roku. Jego celem jest krzewienie postawy humanitarnej wśród dzieci i młodzieży. Zajęcia prowadzą głównie przygotowani przez PAH trenerzy-wolontariusze oraz nauczyciele przeszkoleni przez program Edukacji Humanitarnej.

1. Sieć trenerów-wolontariuszy PAH

Od 1999 r. działa ogólnopolska sieć trenerów-wolontariuszy PAH, których zadaniem jest prowadzenie zajęć w szkołach. Tematy najczęściej prowadzonych warsztatów dla młodzieży w 2003 r. to między innymi:

- 1) "Uchodźcy"
- 2) "Rasizm – problem codzienny"
- 3) "Pomoc humanitarna dla Afganistanu"
- 4) "Prawa człowieka"
- 5) "Godność człowieka – banał czy podstawa"
- 6) "Wolontariusz – bohater naszych czasów"

W 2003 r. trenerzy-wolontariusze poprowadzili 248 zajęć warsztatowych w szkołach i innych placówkach edukacyjnych. Efektem pracy sieci trenerów-wolontariuszy są między innymi zajęcia, projekty edukacyjne, imprezy i akcje charytatywne. Trenerzy mają możliwości rozwoju i zdobywania kolejnych stopni (a zatem uprawnień) od I do IV stopnia trenerskiego.

1.1. Niektóre akcje edukacyjne trenerów w 2003 r.

- 1) „Ćwierćland” – gra prowadzona w klasach początkowych
- 2) Konkurs „Szkoła przeciwko rasizmowi” w ramach Tygodnia Przeciw Rasizmowi oraz w słupskich szkołach
- 3) Udział w debacie „Czy Polacy są rasistami?” w ramach Tygodnia Przeciwko Rasizmowi, udział w Dniu Kultury Romów,
- 4) Współpraca z UNHCR przy organizacji na Politechnice Opolskiej wystawy dotyczącej uchodźców
- 5) Debata pt. „Tolerancja – tak czy nie?” w IV LO w Suwałkach – udział w debacie wzięli uczniowie z IV LO, 30 osób z Gimnazjum w Nowinie (20 km od Suwałk) oraz lokalne media
- 6) Karolina Zblewska w ramach wymiany międzynarodowej (Portugalczyki, Hiszpanie, Łotysze) przeprowadziła warsztaty dotyczące tolerancji, stereotypów i rasizmu
- 7) Bajka o Ćwierćlandzie poprowadzona przez Annę Ejsmont i Jarosława Ruszewskiego podczas zajęć na seminarium polsko-niemieckim.
- 8) Dzień Uchodźcy w Suwałkach; przegląd filmów; i wystawa „Uchodźcy we współczesnym świecie”;
- 9) „Dni Uchodźcy” w Krakowie – sesja naukowa, pokaz filmów o migracji w Europie i o uchodźcach, piknik plenerowy. Po Krakowie jeździł również Uchodźczy Tramwaj Informacyjny.
- 10) Konferencja w Suwałkach „Powiedz NIE dyskryminacji”
- 11) Dni Tolerancji w Kołobrzegu i w Pile

1.2. Szkolenie trenerów-wolontariuszy

W listopadzie 2003 r. w Złotym Potoku pod Częstochową odbyło się kolejne, piąte już szkolenie trenerów-wolontariuszy. W szkoleniu wzięło udział 15 wolontariuszy z całej Polski (Wrocław, Lublin, Kobylińce, Kraków, Szczecin, Klucze, Łódź, Zakopane, Bydgoszcz, Zielona Góra, Ożarów Mazowiecki). Podczas szkolenia trenerzy poznali m.in. metody aktywizujące, skłaniające uczniów do samodzielnego myślenia i wyciągania własnych wniosków. Nowi trenerzy-wolontariusze PAH nauczyli się tworzyć scenariusze zajęć i dowiedzieli się, jak prowadzić zajęcia z młodzieżą i dziećmi na następujące tematy:

tolerancja, prawa człowieka, przeciwdziałanie rasizmowi, problemy uchodźców, niesienie pomocy humanitarnej.

2. Szkolenia dla nauczycieli

Kontynuowane są szkolenia dla nauczycieli, którzy chcą prowadzić ze swoimi uczniami zajęcia dotyczące edukacji humanitarnej. W 2003 roku PAH przeprowadziła na terenie całego kraju 11 szkoleń, na których przeszkolono 294 nauczycieli. Szkolenia prowadzone są w formie warsztatów, przygotowujących nauczycieli do prowadzenia zajęć w oparciu o publikację PAH „Humanitaryzm”.

3. Szkolenia metodyków-wolontariuszy edukacji humanitarnej

Celem projektu było pozyskanie i wyszkolenie nauczycieli-metodyków, którzy jako wolontariusze będą doradcami metodycznymi edukacji humanitarnej. Będą doradzać koordynatorom PAH, jak wprowadzać w życie projekty edukacyjne. Docelowo mają współtworzyć scenariusze zajęć, a także prowadzić warsztaty dla nauczycieli.

W październiku 2003 r. odbyło się szkolenie dla doradców metodycznych, którzy będą wspierać Program Edukacji Humanitarnej. Jest to pierwsze przedsięwzięcie tego typu, choć warsztaty dla nauczycieli prowadzone są już od trzech lat. W szkoleniu wzięło udział 10 osób. Szkolenie składało się z dwóch części.

Pierwsza część szkolenia miała na celu zapoznanie grupy z działalnością, filozofią i wartościami Polskiej Akcji Humanitarnej a także z edukacją humanitarną. Uczestnicy otrzymali komplet materiałów – głównie scenariusze zajęć. Podczas drugiego spotkania nauczyciele zapoznali się bliżej z tematyką humanitarną, w tym sprawami dotyczącymi ludzi ubogich w krajach Trzeciego Świata, a także rozpoczęli pracę nad ulepszaniem i rozwijaniem materiałów dla nauczycieli do prowadzenia edukacji humanitarnej.

4. Szkoła humanitarna – projekt pilotażowy

Kontynuacją projektu pilotażowego "Szkoła Humanitarna" przeprowadzonego w 2002 r. w gimnazjach warszawskich były przygotowania do drugiego pilotażu – tym razem w 10 szkołach w różnych miastach polski. Pilotaż ten zostanie przeprowadzony w 2004 r. dzięki wsparciu finansowemu Rady Europy.

5. „Pomagamy” – nowoczesne pismo wolontariuszy

Pismo "Pomagamy", wydawane przez Polską Akcję Humanitarną, kierowane jest do szerokiego kręgu wolontariuszy oraz osób, które dopiero zaczynają swoje zaangażowanie w sprawy humanitarne. Pismo zachęca do podejmowania działań na rzecz potrzebujących, informuje o potrzebach i możliwościach pomocy. Jako jedno z niewielu polskich czasopism obszernie i regularnie informuje o sytuacji w krajach rozwijających się, i jednocześnie przedstawia działalność wielu organizacji z różnych krajów. Redakcję "Pomagamy" tworzą prawie wyłącznie wolontariusze.

W roku 2003 wydawano pismo wyłącznie w Internecie. W tym czasie znacznie rozwinął się dział krótkich wiadomości bieżących (tzw. niusów). W samym roku 2003 na stronie "Pomagamy" opublikowano 224 artykułów tego typu. Zainstalowano również forum dyskusyjne i możliwość komentowania artykułów przez internautów. Znacznie zwiększyło to możliwości interakcji pomiędzy czytelnikami.

W 2003 r. trzykrotnie wzrosła ilość czytelników wydania internetowego (w listopadzie wyniosła ponad 8.400). Artykuły z "Pomagamy" były regularnie przedrukowywane przez inne polskie strony internetowe. Wyraźnie wzrosła też ilość linków do www.pomagamy.pl.

W wyniku uwzględnienia "Pomagamy" w projekcie "Solidarna Europa – budowanie silnej świadomości humanitarnego aspektu tożsamości europejskiej" możliwe stało się wznowienie wydań na papierze. Będą one publikowane w 2004 r.

6. Konferencja "Nigdy Więcej"

W dniach 19-25 listopada 2003 r. odbyła się w Krakowie konferencja pt. "Nigdy Więcej". Polskimi współorganizatorami były: Stowarzyszenie "NIGDY WIĘCEJ" oraz Polska Akcja Humanitarna. W imprezie wzięło udział 80 uczestników z 40 krajów Europy, reprezentując antyrasistowskie organizacje pozarządowe zajmujące się prawami człowieka i prawami mniejszości.

Konferencja w Krakowie odbyła się pod egidą europejskiej sieci antyrasistowskiej UNITED for Intercultural Action, skupiającej ponad 550 organizacji na całym kontynencie. Udział Polskiej Akcji Humanitarnej w organizacji tej imprezy był wynikiem współpracy z UNITED od 1996 r. Współpraca ta ma wymiar edukacyjny, a akcje antyrasistowskie podejmowane przez Polską Akcję Humanitarną mają na celu szerzenie postawy humanitarnej wśród dzieci i młodzieży w Polsce.

7. Edukacja rozwojowa

Edukacja rozwojowa to budowanie świadomości i zrozumienia tego, jak globalne problemy wpływają na codzienne życie ludzi, społeczności i społeczeństw i jak każdy z nas może wpływać na sprawy globalne. Dla Polskiej Akcji Humanitarnej edukacja rozwojowa jest logiczną kontynuacją i pogłębieniem edukacji humanitarnej prowadzonej od 1993 roku, która od początku uwzględniała tematykę solidarności międzyludzkiej wykraczającą poza granice, różnice narodowe, religijne, kulturowe. Dlatego też edukacja rozwojowa jest integrowana z wszystkimi dotychczasowymi projektami edukacyjnymi PAH. Proces ten był szczególnie intensywny w 2003 roku i będzie kontynuowany w roku 2004.

Bezpośrednią konsekwencją zaangażowania w edukację rozwojową było nawiązanie współpracy z organizacjami prowadzącymi edukację rozwojową w Unii Europejskiej. Przedstawiciel PAH bierze udział w pracach grupy roboczej ds. informacji projektu DEEEP (Development Education Exchange in Europe Project). Projekt ten jest prowadzony przy ścisłej współpracy z Concord, europejską platformą organizacji rozwojowych, oraz projektem Trialog. Wynikiem pracy tej grupy jest m.in. biuletyn Development Education Times, czasopismo nt. edukacji rozwojowej w całej Unii Europejskiej. Na łamach biuletynu DE Times ukazał się m.in. artykuł "The Train to an Enlarged European Union", który – wedle naszych informacji – jest szczególnie przydatny zachodnim organizacjom prowadzącym edukację rozwojową zainteresowanych współpracą z NGOs w krajach akcesyjnych. Artykuł zostanie przedrukowany przez kilka czasopism brytyjskich i irlandzkich.

Podczas spotkania Forum Edukacji Rozwojowej w Dublinie w listopadzie 2003 r. Marcin Wojtalik, koordynator programu Edukacji Humanitarnej PAH, został wybrany do grupy sterującej Forum Edukacji Rozwojowej. Jest to pierwszy przedstawiciel nowych krajów członkowskich UE w tym gremium. Pełnienie tej funkcji umożliwi integrację projektów edukacji rozwojowej prowadzonych w Polsce z wieloletnimi doświadczeniami organizacji zachodnich.

8. Solidarna Europa – budowanie silnej świadomości humanitarnego aspektu tożsamości europejskiej

Tematyka humanitarna i rozwojowa jest w Polsce wciąż mało znana. Dyskusje na te tematy, z wyjątkiem wielkich kryzysów, nagłaśnianych okazjnie przez media, zazwyczaj nie wykracza poza dość wąskie kręgi osób i organizacji bezpośrednio zaangażowanych w pomoc humanitarną i współpracę rozwojową. Celem projektu "Solidarna Europa" jest zmiana tego stanu. Szczególną sposobnością jest integracja Polski z Unią Europejską, w której tematyka rozwojowa i humanitarna jest o wiele bardziej widoczna i rozpowszechniona w społeczeństwie.

Celem projektu jest ukazanie polskiemu społeczeństwu, że poczucie odpowiedzialności humanitarnej i świadomość problemów krajów rozwijających się jest integralną częścią tożsamości europejskiej. Grupami, z którymi PAH współpracuje przy realizacji tego celu, są organizacje pozarządowe oraz instytucje edukacyjne. Wynikiem projektu będzie stworzenie

w Polskim społeczeństwie zrównoważonego potencjału do promowania idei solidarności z ubogimi Trzeciego Świata i humanitarnego aspektu tożsamości europejskiej.

Projekt jest prowadzony od 15 listopada 2003 r. do 14 września 2004 r. W jego ramach tworzone są publikacje edukacyjne, wydawane jest drukiem pismo "Pomagamy", organizowane są seminaria dla organizacji, a także przygotowuje się płytę CD z filmami obrazującymi zaangażowanie społeczeństw UE w sprawy humanitarne i rozwojowe. Stworzona została również strona internetowa, która staje się narzędziem pomocnym organizacjom, które chcą uwzględnić ww. tematykę w swoich projektach i ofercie.

Projekt jest realizowany dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej. Poglądy i opinie wyrażone w materiałach i podczas seminariów w żaden sposób nie odzwierciedlają oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

9. Inne działania

Poza wymienionymi powyżej głównymi projektami, prowadzono szereg innych działań związanych z edukacją humanitarną. Przedstawiciele Polskiej Akcji Humanitarnej brali udział w spotkaniach z uczniami, studentami, wolontariuszami i innymi organizacjami (np. prezentacja w Wyższej Szkole Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora, referat podczas konferencji "Powiedz NIE dyskryminacji" w Suwałkach, praca w grupie organizacji "Grupa Zagranica"). Braliśmy również udział w seminariach i szkoleniach międzynarodowych, np. w Szkole Letniej Edukacji Rozwojowej w Portugalii, konferencji UNITED w Luksemburgu i seminarium o sprawiedliwym handlu (fair trade) we Włoszech.

Innym ważnym przedsięwzięciem, prowadzonym wspólnie przez Program Edukacji Humanitarnej i Dział Misji PAH, jest projekt GLeN (Global Learning Network), w ramach którego polscy wolontariusze, po odpowiednim przygotowaniu, wysyłani są do krajów globalnego Południa. Projekt ten został opisany w rozdziale V.

9.1. Akcja Złotówka dla Dzieci w Afganistanie.

Trwała od 17 lutego do 1 czerwca i objęła szkoły w całej Polsce. Była to druga edycja zapoczątkowanej w roku szkolnym 2001/2002 akcji adresowanej do szkół, w wyniku której została odbudowana Średnia Szkoła Muzyczno-Plastycznej w Kabulu. Zainspirowana była apelem prezydenta Stanów Zjednoczonych Georga W. Busha do amerykańskich dzieci, aby podarowały jednego dolara ze swojego kieszonkowego dla dzieci z Afganistanu. PAH uznała, że polskie dzieci na podobnej zasadzie mogą dać jedną złotówkę, która pozwoli ich rówieśnikom w Kabulu podjąć naukę w odpowiednich warunkach.

Cele

- 1) Nakłonienie szkół do podjęcia akcji u siebie: zorganizowania zbiórki, przeprowadzenia lekcji na podstawie otrzymanego scenariusza, wykonania przez uczniów prac plastycznych na temat: „Moja inspiracja kulturą Afganistanu”.
- 2) Pomoc dzieciom w Afganistanie: wyposażenie za zebrane pieniądze odbudowanej szkoły w instrumenty muzyczne oraz materiały dla sekcji plastycznej.
- 3) Propagowanie postawy humanitarnej wśród uczniów: przybliżenie uczniom kultury i cywilizacji Afganistanu oraz uświadomienie im, że mają wpływ na rzeczywistość i nie muszą pozostawać obojętni ani bierni wobec otaczających ich problemów.
- 4) Zdobycie przez uczniów praktycznej wiedzy na temat organizacji zbiórki.

Podjęte działania

Do szkół, które brały udział w poprzedniej edycji akcji, tych, w których działa program Pajacyk oraz uczestniczących w programie "Wolontariat w szkole" został wysłany pocztą pakiet informacyjny zawierający: informacje o akcji, list do nauczycieli, instrukcje dla uczniów, jak przeprowadzić zbiórkę, informację o Średniej Szkole Muzyczno-Plastycznej, scenariusz zajęć na temat "Pomagamy w odbudowie Afganistanu i jego kultury" właściwy dla poziomu nauczania. Pakiet informacyjny został ponadto przesłany pocztą elektroniczną do około 1500 szkół.

Na potrzeby akcji została stworzona specjalna strona internetowa. Informowała ona o celu akcji, jej przebiegu oraz o podstawowej działalności PAH. Projekt graficzny strony www.pah.org.pl/zlotowka wykonało dwóch wolontariuszy z Poznania.

Uroczyste podsumowanie akcji odbyło się w Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie w dniu 1 czerwca 2003 r. Koncert został zorganizowany przez Polską Akcję Humanitarną, Elżbietę Penderecką i Orkiestrę Sinfonietta Cracovia. Na koncert zaproszono uczniów i nauczycieli z 5 szkół krakowskich oraz 7 spoza Krakowa, wybranych spośród wielu biorących udział w akcji "Złotówka dla Dzieci w Afganistanie". Po koncercie widzowie zostali zaproszeni na poczęstunek, a prezes Fundacji wręczyła przybyłym szkołom dyplomy i egzemplarze książki wydanej na 10-lecie Polskiej Akcji Humanitarnej pt. "Pomagamy".

Wszystkie szkoły, które wzięły udział w akcji, otrzymały dyplomy ufundowane przez PKO BP oraz informacje o możliwości wprowadzenia na stałe programu Edukacji Humanitarnej

Rezultaty

Do akcji włączyło się 412 szkół; 154 z nich zadeklarowało chęć włączenia programu Edukacji Humanitarnej na stałe do programu nauczania.

Szkoły, które wzięły udział w akcji, wpłacały pieniądze na konto bankowe, specjalnie otworzone na cele akcji. W większości szkół przeprowadzenie zbiórki przebiegło we właściwy sposób. Raport rozliczeniowy, sprawozdanie z przeprowadzonej akcji oraz dowody wpłaty na konto zostały przesłane do PAHu. Poza pieniędzmi zebranymi przez dzieci, kwestowaliśmy również podczas koncertu w Filharmonii w Krakowie.

Szczególny nacisk PAH położyła na cel edukacyjny akcji. Zachęcaliśmy nauczycieli do skorzystania ze scenariuszy lekcyjnych, ponieważ zależało nam, by uczniowie, którzy zechcą przekazać symboliczną złotówkę na pomoc szkole w Kabulu, zrobili to w pełni świadomie. W większości szkół, które wzięły udział w akcji, takie zajęcia przeprowadzono.

Na konkurs „Moja inspiracja kulturą Afganistanu” nadeszło wiele interesujących prac. Jedną z nich „Pasztuńska para”, autorstwa uczennicy III klasy Szkoły Podstawowej nr 114 w Krakowie Lilianny Gizy, została użyta w projekcie plakatu i zaproszeń na finałowy koncert w Krakowie.

Sponsorzy

Sponsorami akcji, podobnie jak poprzednio, były Ambasada USA oraz bank PKO BP SA. Ambasada USA poniosła koszty wykonania i rozesłania pakietu informacyjnego oraz uczestniczyła w pokryciu kosztów koncertu finałowego. Pozostałe koszty koncertu w pokrył bank PKO BP SA.

Partnerzy Złotówki

Polska Akcja Humanitarna nawiązała współpracę z Centrum Edukacji Obywatelskiej i Gazetą Wyborczą (szkoły biorące udział w programie "Szkoła z Klasą" mogły przez udział w akcji zaliczyć zadanie "Zrobić coś dla innych"), Interkl@sa, Społeczny Towarzystwem Oświatowym, Kuratoriami Oświaty w Krakowie, Lublinie i Łodzi, Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Zamościu. Nasi partnerzy promowali akcję na swoich stronach internetowych, zamieścili również scenariusze zajęć na temat "Pomagamy w odbudowie Afganistanu i jego kultury" przygotowane przez dział Edukacji Humanitarnej PAH.

W dotarciu z informacją do szkół pomogły: Gazeta Wyborcza, Gazeta Krakowska, Dziennik Polski, Radio Lublin, Radio Region, Polskie Radio BIS, Radiostacja, TVP 3, TVP Kraków, TVP – program „Rower Błażeja”.

Partnerzy i sponsorzy Edukacji Humanitarnej

W 2003 roku kontynuowano współpracę z polskim przedstawicielstwem Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców w ramach projektu "Walizka Uchodźcy".

Szkolenie trenerów-wolontariuszy PAH w Złotym Potoku w listopadzie 2003 r. oraz spotkanie trenerów odbyły się dzięki dotacji Fundacji J&S Pro Bono Poloniae.

Szkolenie dla metodyków-wolontariuszy przeprowadzono ze środków pochodzących z Biura Edukacji m.st. Warszawy.

W ramach szkoleń dla nauczycieli współpracowaliśmy z szeregiem szkół podstawowych i średnich oraz innymi instytucjami edukacyjnymi.

Konferencja "Nigdy Więcej" została przeprowadzona we współpracy ze Stowarzyszeniem "Nigdy Więcej" i pod egidą United for Intercultural Action.

Kontynuowano współpracę z organizacją Akcja Znaku Pokuty, w ramach której do współpracy zapraszani są wolontariusze z Niemiec.

Drugą edycję akcji "Złotówka dla dzieci w Afganistanie" wsparła finansowo Ambasada Stanów Zjednoczonych, a partnerem był portal Interklasa.

Ponadto, udział w spotkaniach i seminariach dotyczących edukacji rozwojowej w Europie finansowany był przez Trialog.

Wolontariusze

Większość działań w ramach Programu Edukacji Humanitarnej realizowana jest przez wolontariuszy. Ochotnicy uczestniczą w każdym etapie poszczególnych projektów. Wiele stałych działań (takich jak np. sieć trenerów-wolontariuszy) odbywa się przy udziale wolontariuszy z różnych części kraju. Większość projektów prowadzonych w ramach edukacji humanitarnej jest koordynowana przez wolontariuszy.

Szacuje się, że w roku 2003 w programie Edukacji Humanitarnej na stałe pracowało około 100 wolontariuszy. Kolejne kilkadziesiąt osób pracowało ochotniczo w sposób dorywczy.

V. Akcje PAH

1. Akcja Nadzieja

Jest to cykliczna ogólnopolska akcja PAH. Dla wielu dzieci początek roku szkolnego wiąże się m.in. z brakiem podstawowych przyborów szkolnych, ponieważ zła sytuacja materialna rodziców nie pozwala na wygospodarowanie w domowym budżecie funduszy na zakup podręczników czy zeszytów. Celem „Akcji Nadzieja” jest przekazanie wyprawek szkolnych dzieciom z rodzin w trudnej sytuacji.

„Akcja Nadzieja” w Krakowie

Do szkół w Bieszczadach przekazano 25 200 ołówków, otrzymanych w roku ubiegłym od firmy „Akcydens”. Szacunkowa liczba beneficjentów akcji: około 5000 osób. Do akcji włączyło się 25 wolontariuszy.

„Akcja Nadzieja” w Toruniu

Akcja trwała od 29.08.2003-12.09.2003. Zbiórka przyborów szkolnych odbyła się w czterech sklepach w Toruniu 29 i 30 sierpnia. Ponadto przez dwa tygodnie pozyskiwano wpłaty i darowizny rzeczowe od firm i osób indywidualnych w siedzibie Pomorskiego Biura PAH.

Zebrane przybory i akcesoria szkolne przekazano:

- 1) Świetlica Środowiskowa przy SP Nr 6 w Toruniu.
- 2) Świetlica Środowiskowa przy SP Nr 1 w Toruniu.
- 3) Świetlica Profilaktyczna przy SP w Obrowie.
- 4) Świetlica Środowiskowa – Integracyjna „Umilisko u Kaszczorka” przy SP Nr 27 w Toruniu.
- 5) 4 rodziny w trudnej sytuacji materialnej.

2. Program pomocy szkołom rejonu Sołecznickiego – Litwa

Program kontynuowany od marca 1997r. Polegał na dożywianiu dzieci z najuboższych rodzin, wyposażaniu szkół w przybory szkolne i materiały edukacyjne w najuboższym ekonomicznie rejonie Litwy, zamieszkałym przez Polaków. Jego celem, poza bezpośrednią pomocą potrzebującym, było wsparcie obywatelskich działań społeczności lokalnej. Chodziło o dzielenie się doświadczeniem, tak aby zamieszkujący rejon rodacy mogli w przyszłości radzić sobie sami.

Transport z pomocą dla szkół na Litwie.

W lipcu Fundacja wysłała na Litwę transport z darami dla szkół. Odbiorcą była szkoła średnia im. J. Śniadeckiego w Sołeczniakach. Zawieziono ponad 10 000 książek, kaset i płyt edukacyjnych, ponad 1900 zeszytów, ponad 1100 tornistrów, 1000 atlasów, ok. 100 map oraz środki czystości. Za pośrednictwem placówki dary zostały przekazane do 32 szkół rejonu.

Szkolenie środowiska oświatowego z Sołeczniak.

W roku 2003 PAH zaprzestała dożywiania dzieci w szkołach. Przeprowadzono natomiast szkolenie dla założycieli lokalnej organizacji pozarządowej „Dobry początek”. Celem szkolenia było przekazanie polskiemu środowisku oświatowemu doświadczeń PAH w prowadzeniu nowoczesnej organizacji pozarządowej. Organizacji, która będzie w stanie zdobywać fundusze na wyposażanie szkół i dożywianie dzieci, a tym samym kontynuować działania na rzecz rozwoju lokalnego szkolnictwa.

Szkolenie odbyło się w Warszawie w dniach 7-11 października i obejmowało zagadnienia związane z zarządzaniem organizacją, pozyskiwaniem środków na działalność i zarządzaniem finansami, budową wizerunku organizacji, wprowadzeniem do wolontariatu, wykorzystaniem nowoczesnych technik informacyjnych, realizacją wybranych projektów (Edukacja Humanitarna oraz Pajacyk). Uczestnicy szkolenia wizytowali również trzy warszawskie szkoły niepubliczne, mające bogate osiągnięcia w działalności społecznej oraz

spotkali się z przedstawicielami organizacji pozarządowych skupionych wokół Centrum Szpitalna. Szkolenie zostało sfinansowane ze środków Kancelarii Senatu RP.

3. GLeN - wolontariusze w krajach Południa (Ghana, Tanzania, Uganda, Indie)

GLeN (Global Learning Network) to międzynarodowy projekt polegający na wysyłaniu wolontariuszy z Europy do pracy w krajach rozwijających się. Ma na celu zwiększanie świadomości problemów tych krajów oraz pomoc lokalnym organizacjom pozarządowym z krajów Południa w realizacji ich projektów rozwojowych.

Program zainicjowano 13 września 2003 roku podpisaniem listu intencyjnego w sprawie organizowania praktyk wolontariackich z niemiecką organizacją Inwent. We wrześniu 2003 roku wybrano wspólnie z niemieckimi partnerami 5 projektów edukacyjno-rozwojowych: dwa w Tanzanii i po jednym w Ghanie, Ugandzie i Indiach. W każdym z nich uczestniczyć będzie para wolontariuszy (jeden z Polski i jeden z Niemiec). 10 grudnia 2003 r. wybranych zostało 5 osób, które wyjadą na 3-miesięczny wolontariat w okresie od lipca do października 2004 r. Pięć osób, które zostało wyłonionych spośród 156 aplikacji, zadeklarowało, że po powrocie do Polski przez przynajmniej rok będą realizować konkretne zadania w ramach Polskiej Akcji Humanitarnej. Planowana jest kolejna edycja programu, która rozpocznie się we wrześniu 2004 r. od wyboru projektów, których realizacja odbędzie się latem 2005 r.

Cel programu

Celem jest szerzenie wiedzy na temat problemów krajów rozwijających się w ramach działalności prowadzonej przez Program Edukacji Humanitarnej PAH oraz zdobycie informacji na temat danego kraju pomocnych Działowi Misji Zagranicznych PAH w ewentualnym utworzeniu misji rozwojowej.

Źródła finansowania

Przedsięwzięcie jest współfinansowane przez program ASA organizacji Inwent i projekt TRIALOG mający na celu współpracę organizacji pozarządowych z Unii, krajów akcesyjnych i krajów Południa w zakresie tematyki rozwojowej. Uczestnikom zapewnia się ubezpieczenie (kosztów leczenia, nieszczęśliwych wypadków i odpowiedzialności cywilnej), diety, pokrycie opłat dodatkowych (przejazd na szkolenia, opłaty wizowe, szczepienia) i zwrot kosztów

Partnerzy

- 1) Inwent realizująca program ASA, Niemcy
- 2) Karat, Polska
- 3) Inex-SDA, Czechy; w imieniu czeskiej platformy NDGO
- 4) Erko, Słowacja; w imieniu słowackiej platformy NDGO
- 5) Environmental Information Centre, Litwa
- 6) NGO "Strategy", Łotwa
- 7) Green Liberty, Łotwa
- 8) Estonian Refugee Council, Estonia
- 9) Eesti Roheline Liikumine, Estonia
- 10) TRIALOG NDGOs in the enlarged EU, Austria

Inwent w ramach programu ASA przedstawia propozycje projektów do realizacji w jednym z krajów Południa. Zajmuje się stroną finansową programu, przygotowaniem merytorycznym uczestników organizując dwa pięciodniowe seminaria. Organizacja Karat brała udział w procesie rekrutacyjnym do programu Południe (Anita Seibert). Ponadto w różnych etapach projektu wzięli udział przedstawiciele Fundacji Partners Polska i Towarzystwa Demokratycznego Wschód.

VI. Pomoc Lokalna

1. Pomoc lokalna biura PAH w Toruniu

1.1. Świetlica środowiskowo-integracyjna PAH „Umilisko u Kaszczorka“ w Toruniu. Świetlica działa od 3 lat. Otacza opieką 50 dzieci. Zatrudnia 2 wykwalifikowanych wychowawców, 5 nauczycieli i 11 wolontariuszy.

Celem działań świetlicy jest kształtowanie postaw humanitarnych oraz zapewnienie dzieciom bezpiecznych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego po zakończeniu zajęć szkolnych. Placówka jest miejscem gdzie pomagamy dzieciom w nauce, rozwiązujemy ich problemy, rozwijamy ich zainteresowania i ciekawość świata. Zaspokajamy również podstawowe potrzeby naszych podopiecznych poprzez zabezpieczenie im codziennie pełnowartościowego posiłku oraz przekazywanie pomocy rzeczowej np. odzieży czy wyprawek szkolnych. Bardzo ważnym aspektem funkcjonowania „Umiliska” jest edukacja humanitarna, która zmierza do rozbudzenia w dzieciach wrażliwości społecznej i nastawienia na pomaganie innym.

W ciągu roku szkolnego świetlica była czynna od poniedziałku do piątku, cztery godziny dziennie. Prowadziła regularnie zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, z zakresu edukacji humanitarnej, językowe, informatyczne, sportowe, reedukacyjne, plastyczno-techniczne, ekologiczne, teatralne oraz Szkołę Wyobraźni i Klub Podróżnika.

Źródła finansowania

Zrealizowanie zamierzonych celów było możliwe dzięki wsparciu finansowemu: Fundacji „Pomóżmy Dzieciom“, Zakładowi Energetycznemu Toruń S.A., PZU Życie S.A. Oddział Toruń, Provimi Polska, i osób prywatnych.

1.2. Fundusz Stypendialny Polskiej Akcji Humanitarnej

Biuro Pomorskie Fundacji Polska Akcja Humanitarna rozpoczęło w listopadzie 2003 r. w ramach programu Pajacyk realizację nowego projektu pod nazwą Fundusz Stypendialny Polskiej Akcji Humanitarnej.

Celem Funduszu Stypendialnego jest umożliwienie kontynuowania nauki uczniom szkół średnich pochodzącym z rodzin w złej sytuacji materialnej. Wysokie bezrobocie, uderza najbardziej w dzieci i młodzież. Młodzi ludzie nie mają możliwości kształcenie się, tymczasem edukacja jest jedną z niewielu dróg umożliwiających im wyrwanie się z kręgu biedy. W związku z powyższym uznano, że istnieje potrzeba podjęcia przez PAH przyznawania stypendiów.

Zasady obowiązujące w Funduszu Stypendialnym

O stypendium z Funduszu mogą ubiegać się uczniowie szkół średnich oraz absolwenci gimnazjów, zamieszkujący na terenie Gminy Miasta Toruń i powiatu toruńskiego, którzy spełniają łącznie warunki zaakceptowane przez Zarząd Fundacji.

Uczniowie muszą złożyć w Biurze Pomorskim wniosek o stypendium wraz z opinią wychowawcy, świadectwem szkolnym z poprzedniego roku i zaświadczeniami o dochodach rodziców z trzech ostatnich miesięcy.

Termin składania wniosków upływa z dniem 31 lipca. W pierwszym roku działalności Funduszu Stypendialnego termin składania wniosków stypendialnych upłynął z dniem 30 września 2003 roku. Do Biura Pomorskiego PAH wpłynęło ponad 800 wniosków z 27 szkół średnich.

Wnioski rozpatrywane są przez specjalną Komisję Stypendialną powołaną spośród pracowników i wolontariuszy Biura Pomorskiego Polskiej Akcji Humanitarnej.

Przy przyznawaniu stypendiów brana jest pod uwagę sytuacja rodzinno-materialna, uzdolnienia uczniów oraz aktywność, jaką wykazują na polu społecznym. 22 października 2003 roku w siedzibie Biura Pomorskiego Polskiej Akcji Humanitarnej odbyło się posiedzenie

Komisji Stypendialnej 7, która rozpatrzyła złożone wnioski o przyznanie stypendiów na rok szkolny 2003/2004.

Polska Akcja Humanitarna podpisuje umowy ze stypendystami lub ich opiekunami (w sytuacji niepełnoletności stypendysty) i co miesiąc wypłaca stypendystom ustaloną wcześniej kwotę. Stypendysta zgodnie z umową musi rozliczać się z wydatkowanymi pieniędzmi. Jeśli stypendyści wykonują zobowiązania ujęte w umowie niesumienne, stypendium może zostać wstrzymane lub odebrane.

Rozpatrzonych zostało 778 wniosków spełniających warunki formalne, spośród których Komisja jednogłośnie wybrała 20 o najwyższej łącznej punktacji. Oprócz stypendiów finansowych Komisja wybrała również 22 uczniów, którzy po testach kwalifikacyjnych w Szkole Językowej otrzymały stypendia bezfinansowe, w postaci kursów językowych. 18 uczniów rozpoczęło roczne kursy językowe w Szkole Języka Angielskiego International House, natomiast 1 uczennica uczy się w Szkole Językowej Point Akademia Nauki. Dla reszty kandydatów, którzy nie zakwalifikowali się do Szkół Językowych Biuro Pomorskie nawiązało współpracę z wolontariuszem-nauczycielem języka angielskiego, który raz w tygodniu prowadzi dla nich bezpłatne zajęcia.

Uroczyste podpisanie umów stypendialnych i wypłata pierwszych stypendiów odbyło się 5 listopada 2003 roku w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu.

Szkolenie dla stypendystów

W dniu 29 listopada 2003 roku odbyło się szkolenie dotyczące wolontariatu i działalności Polskiej Akcji Humanitarnej. W szkoleniu wzięło udział 44 stypendystów, podzielonych na 4 grupy.

Źródła finansowania

Zakład Energetyczny Toruń S.A, Grupa Apostolato Della Preghiera przy Kościele „Immacolata” w Rzymie, Signora Santina, Rzym, Fundacja Pomóżmy Dzieciom, Fundacja Stefana Batorego, Nesta Bis, F.U.H. TORA – Joanna Różańska, dochód z loterii, Poradnia, p. Iza Obraniak, p. Janina Ochojska – darowizna.

1.3. Biuro Informacji Społecznej

Mieszkańcy obszarów dotkniętych biedą strukturalną nie znają podstawowych zasad przedsiębiorczości, nie potrafią poruszać się w gąszczu przepisów prawnych, czują się obco w urzędzie i w sądzie. Niejednokrotnie pozostają bierni wobec napotkanych trudności.

Zadaniem BIS jest wyposażenie lokalnych społeczności w wiedzę niezbędną do samodzielnego, umiejętnego radzenia sobie z nękającymi je problemami. W tym celu prowadzone są szkolenia oraz poradnia w Toruniu.

Zorganizowano szkolenia z zakresu prawnych i organizacyjnych podstaw działania podmiotów należących do III sektora dla przedstawicieli oświaty, organizacji pozarządowych i samorządu terytorialnego. Wśród poruszanych tematów znajdowały się takie jak: praca z wolontariuszami, prawa człowieka jako podstawa oddolnej aktywności społecznej.

W październiku 2003 w toruńskim biurze PAH przeprowadzono cykl szkoleń „Budowa Społeczeństwa Obywatelskiego”. Warsztaty były przeznaczone dla działaczy lokalnych organizacji pozarządowych oraz pracowników administracji publicznej. Liczba chętnych ponad dwukrotnie przekroczyła ilość wolnych miejsc. Po przeprowadzeniu rekrutacji wybrano 31 osób, które następnie wzięły udział w szkoleniu, obejmującym 17 godzin zajęć. Warsztaty prowadzili pracownicy i wolontariusze Biura Pomorskiego PAH.

⁷ W skład Komisji wchodziły następujące osoby: Dorota Wiśniewska, Magdalena Wojciechowska, Ewa Wilewska, Joanna Oberlan, Mikołaj Stefański

W grudniu 2003 r. Pracownicy Biura Pomorskiego PAH wzięli udział w szkoleniu przeznaczonym dla kierowników, pracowników i wolontariuszy z różnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej Województwa Zachodniopomorskiego. Seminarium odbyło się w Dziwnówku i zostało zorganizowane przez Departament Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie. Pracownicy Fundacji zaprezentowali dwa trzygodzinne warsztaty: „Pomoc, opieka i wsparcie” oraz „Humanitaryzm”. W sumie, w obu warsztatach wzięło udział około 30 osób.

Poradnictwo skierowane do osób indywidualnych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Oferowana pomoc obejmuje podstawową informację prawną oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Z porad BIS skorzystało łącznie 756 osób. Przy czym część z nich zgłaszała się do placówki kilkakrotnie, jednak na ogół z pytaniami dotyczącymi innych kwestii, względnie pojawiającymi się na różnych etapach rozwoju wypadków (np. na różnych etapach postępowania sądowego).

BIS opiera swoją działalność na pracy wolontariuszy (12 konsultantów), osób z dużym doświadczeniem zawodowym.

Źródła finansowania

Gmina Miasta Toruń, Fundacja Batorego.

1.4. Piknik Przyjaciół PAH

Piknik Przyjaciół PAH jest organizowany co roku na wiosnę. Głównym celem imprezy jest promocja działań Fundacji i zachęcenie mieszkańców Torunia do czynnego włączenia się w ich realizację. Piknikowi każdorazowo towarzyszy loteria fantowa, więc służy on również pozyskaniu środków na sfinansowanie projektów PAH.

W 2003r. Piknik odbył się 11 maja w Kaszczorku. Wśród wielu atrakcji znalazły się m. in. występy zespołów muzycznych, w tym orkiestry wojskowej oraz liczne konkursy dla starszych i młodszych uczestników zabawy

1.5. Loterie Fantowe

W roku 2004 zorganizowano (jako oddzielne imprezy poza piknikami) dwie loterie fantowe

Zajaczek toruńskim dzieciom

Loteria wielkanocna mająca na celu zgromadzenie środków na realizowanie programu Pajacyk/świąteczna odbyła się w dniach 11/12.04.2003 r. w rejonie ulic Wielkie Garbary – królowej Jadwigi.

Na cele loterii zgromadzono pozyskane od sponsorów towary i usługi (w postaci wejściówek do lokali, korzystania z usług fryzjerskich, fitness klubu) w ilości ponad 600 sztuk.

Święta Dzieciom

Loteria „Święta Dzieciom” wchodzi w skład corocznie odbywającego się działania pod tą samą nazwą. Jego celem jest zebranie środków na realizację zadań statutowych, ze szczególnym uwzględnieniem zakupu towarów do paczek świątecznych. W roku 2003r postanowiono, iż pozyskany z loterii dochód zostanie przeznaczony na wsparcie funduszu stypendialnego (Pajacyk/stypendia).

1.6. Wesole wakacje

„Wesołe wakacje” są coroczną akcją Biura Pomorskiego. W roku 2003 w jej ramach zostały zorganizowane kolonie letnie dla podopiecznych Fundacji i jednostek współpracujących z Torunia i okolic oraz dzieci rosyjskich z obwodu kaliningradzkiego i dzieci repatriantów.

Celem kolonii było zapewnienie czynnego wypoczynku uczniom z rodzin o niskim statusie materialnym.

W czasie trwania kolonii letnich, w okresie 16 – 25 lipca 2003r., zapewniono dzieciom:

- 1) Fachową opiekę wychowawczą i medyczną,
- 2) Pełnowartościowe wyżywienie, którego często nie mają w domach rodzinny,
- 3) Zajęcia i zabawy, w czasie których dzieci mogły rozwijać swoje zainteresowania i uzdolnienia, (plastyczne, taneczne, teatralne, sportowe),
- 4) Ciekawe wycieczki, poszerzające wiedzę geograficzną, przyrodniczą i historyczną,
- 5) Cykl zajęć terapeutycznych w zależności od potrzeb dzieci.

Kolonie letnie po raz czwarty odbyły się w Gołdapi. Bazą noclegową był budynek Szkoły Podstawowej nr 3 przy ul. T. Kościuszki. Wypoczywało na nich 100 dzieci. Opiekę nad nimi sprawowało 10 osób wykwalifikowanej kadry. Towarzyszyło im 30 dzieci z Gołdapi, dla których zorganizowano w tym czasie półkolonie.

Wypoczynek został zorganizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Rozwoju i Wspierania Amatorskiego Ruchu Artystycznego. Pozwoliło to zorganizować ciekawe zajęcia taneczne, oraz wiele udanych imprez integracyjnych, np. podchody, chrzest kolonijny, kolonijne mistrzostwa sportowe.

Podczas wypoczynku koloniści uczestniczyli w wielu wycieczkach pieszych i autokarowych po ziemi suwalskiej i mazurach, wieczornicach, dyskotekach oraz zawodach sportowych.

2. Pomoc lokalna biura PAH w Krakowie

2.1. Edukacja Humanitarna

W 2003 na szkoleniu w Potoku Złotym zostało przeszkolonych 3 nowych trenerów z Krakowa – Monika Matus, Joanna Gawlik i Joanna Sutuła. Trenerami Edukacji w Krakowie są również Tadeusz Szczepaniak i Kordian Kochanowicz. Warsztaty w 2003 roku prowadziło 14 osób, pięcioro trenerów i dziewięcioro stażystów (Robert Nobis, Maria Pamuła, Agnieszka Pasieka, Marta Podsiadło, Małgorzata Ptaszek, Anna Średniawa, Ada Kopeć, Izabela Olszowska, Jakub Chmielowski). Przeprowadzili oni w sumie 76 warsztatów edukacyjnych, zorganizowali spotkanie z Janiną Ochojską w Szkole Podstawowej nr 114 w Krakowie i wzięli udział w konferencji o tolerancji, zorganizowanej przez Stowarzyszenie Villa Decjusza w Krakowie. Złożono wnioski o dotację do Programu Grantowego Urzędu Miasta Krakowa na organizację warsztatów w 2004 roku, w ramach projektu „Humanitarny Kraków” – otrzymano dotację w wysokości 2000 zł (zakup materiałów biurowych i dydaktycznych, zakup biletów MPK, PKP, PKS, dokumentacja fotograficzna)

Szacunkowa liczba beneficjentów: około 850 osób.

2.2. Biuro PAH w 2003 roku wspomogło rzeczowo następujące organizacje społeczne i szkoły:

- 1) TPD – koło pomocy dzieciom o niepełnosprawności ruchowej w Krakowie
- 2) Ubogie rodziny w dzielnicy Kazimierz (za pośrednictwem parafii Św. Katarzyny Aleksandryjskiej)
- 3) Dom Dziecka w Sieborowicach
- 4) Centrum Młodzieży „U Siemachy”, Dzielne Ośrodki Socjoterapii
- 5) Dzieło Pomocy Dzieciom w Krakowie
- 6) GOPS w Pleśnej
- 7) GOPS w Tuchowie
- 8) Stowarzyszenie pomocy uzależnionym „Formacja”
- 9) Dom Pomocy Społecznej w Olkuszu
- 10) Dom Pomocy Społecznej oo. Albertynów
- 11) Dom Pomocy Społecznej w Owczarach
- 12) DPS w Owczarach, filia wola Kalinowska
- 13) Dom Pomocy Społecznej w Bolesławiu
- 14) Dom Pomocy Społecznej w Czernej
- 15) Dom Pomocy Społecznej w Woli Filipowskiej

- 16) Dom Pomocy Społecznej w Więckowicach
- 17) Dom Dziecka w Krakowie, ul. Naczelna
- 18) Dom Dziecka w Krakowie, ul. Krupnicza
- 19) Dom Pomocy Społecznej w Prusach
- 20) Dom Pomocy Społecznej w Radwanowicach
- 21) Dom Pomocy Społecznej w Harbutowicach
- 22) Dom Pomocy Społecznej w Pcimiu
- 23) Dom Pomocy Społecznej w Krakowie, os. Hutnicze 5
- 24) Dom Pomocy Społecznej w Karniowicach
- 25) Dom Pomocy Społecznej w Krakowie - Batowicach
- 26) Dom Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Babińskiego
- 27) Dom Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Łanowa
- 28) Dom Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Krowoderska
- 29) Dom Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Helclów
- 30) Dom Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Praska
- 31) Dom Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Zielna 41
- 32) Dom Pomocy Społecznej w Krakowie, os. Sportowe 9
- 33) Dom Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Radziwiłłowska

3. Pomoc lokalna biura PAH w Łodzi

3.1. Świetlica środowiskowo-terapeutyczna w Łodzi

Świetlica objęła opieką grupę 107 dzieci w wieku od 7 do 16 lat z rodzin dysfunkcyjnych. Pedagog i 2 psychologów wraz z grupą wolontariuszy, studentów pedagogiki, psychologii i socjologii, realizowali programy: „Skrzydła”(do VI 2003) i „Pryzmat” (od IX 2003). Programy opierały się na trzech głównych filarach: działania wychowawczo-opiekuńcze, działania socjoterapeutyczne i profilaktyczne (grupy „Wezuwiusz”, „Dom na skale”, „Blżej siebie”, „Sindbad”) oraz działania twórcze, w tym arteterapeutyczne, teatralne i plastyczne prowadzone w grupach „Rusz głową”, „Porozmawiaj z ptakami” i „Spotkania bajkowe”. Ponadto integralną działalnością Świetlicy była pomoc socjalno-materialna i psychologiczno-pedagogiczna wobec wychowanków jak i ich rodzin.

Organizowano także zajęcia komputerowe, językowe (angielski i niemiecki), filmowe, z zakresu Edukacji Humanitarnej oraz sportowe prowadzone w zaprzyjaźnionym Gimnazjum nr 4 pod opieką tamtejszych nauczycieli, a wolontariuszy PAH. Podopieczni świetlicy mieli możliwość stałego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta poprzez regularne wyjścia do kin, teatrów i muzeów. W okresach wolnych od nauki w szkole dla dzieci zorganizowano półkolonie i wycieczki poza miasto.

3.2. Akcja „Świąteczna zbiórka żywności”

W dniach 28-30 listopada Biuro Regionalne PAH w Łodzi brało udział w ogólnopolskiej akcji „Świąteczna zbiórka żywności” dla najbardziej potrzebujących, organizowanej przez Fundację Bank Żywności w „TESCO” w Łodzi.

3.3. Wsparcie rzeczowe dla stowarzyszeń i organizacji w regionie

Biuro Regionalne PAH w Łodzi od lat wspiera stowarzyszenia i instytucje w regionie. W 2003 r. wartość przekazanych darów wyniosła 278 763,42 zł.

3.4. Akcja „Z uśmiechem do szkoły”

W ramach programu „Pomoc lokalna”, przy zaangażowaniu firm Gross Partner i agencji „Dom Połowy Słonia” przeprowadzono akcję „Z uśmiechem do szkoły”.

3.5. „Piknik z PAH-em”

Doroczna impreza rodzinna zorganizowana we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół PAH. Beneficjentami wsparcia ze strony Fundacji w makroregionie łódzkim, były rodziny nieradzące sobie w dzisiejszej rzeczywistości. Stworzenie dogodnych okoliczności do konsolidacji, przez udział w charytatywnej imprezie o charakterze rodzinnym, stało się

pomocne we wzmocnieniu więzi rodzinnych. Zorganizowana w muszli na Zdrowiu w dniu 25 maja impreza przyciągnęła ok. 2000 osób. Bogaty program artystyczny, konkursy dla dzieci oraz loteria fantowa gwarantowały dobrą zabawę. Młodzi Łodzianie skorzystali z poczęstunku słodyczami i ciepłym posiłkiem. Wsparcie materialne i finansowe wielu firm z makroregionu łódzkiego oraz zaangażowanie wolontariuszy, pozwoliło profesjonalnie przygotować tak dużą imprezę.

Główni sponsorzy łódzkiego festynu

Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeniowe ERGO HESTIA S.A. przedstawicielstwo w Łodzi, Zespół Elektrociepłowni S.A. w Łodzi, POLHUN Koluszki, Wydział Kultury UMŁ, TRADE STOMIL sp. z o.o. w Łodzi, Zakład Włókien FARBOLUX sp.j. w Łodzi.

VII. Wolontariat

Fundacja Polska Akcja Humanitarna współpracowała w 2003 r. ze 150 wolontariuszami. Wykonują oni zróżnicowane prace – od kwestowania i drobnych prac administracyjnych do samodzielnego prowadzenia programów (takich jak np. pilotaż Szkoły Humanitarnej) czy zarządzania Fundacją (wszyscy członkowie zarządu są wolontariuszami w ramach obowiązków członków zarządu, 2 z nich to wolontariusze stali, niewykonujący żadnej pracy odpłatnej dla Fundacji).

Najczęściej wolontariuszami są studenci i emeryci. Wśród wolontariuszy PAH są także wysoko wykwalifikowani pracownicy zatrudnieni w innych miejscach, a pomagający PAH „po godzinach”. Do nich należą graficy komputerowi, programiści i informatycy, tłumacze, PR-owcy, ludzie prowadzący projekty wolontariackie w miejscu zatrudnienia.

Działają trzy grupy lokalne PAH: Poznańska, Opolska i Wrocławska Grupa Wolontariuszy PAH. Grupy włączają się w akcje ogólnopolskie PAH prowadząc zbiórki na rzecz akcji Pajacyk, uczestnicząc w ankietowaniu szkół, prowadząc edukację humanitarną, organizując Dzień Uchodźcy. Grupy aktywnie promują Fundację w regionach, gdzie działają.

VIII. Public Relations

1. Kampanie PAH

Kampania „Nasze cele w Iraku”

W sierpniu i wrześniu PAH zorganizowała kampanię „Nasze cele w Iraku są inne”. Celem kampanii było przybliżenie polskiemu społeczeństwu pracy misji PAH w Iraku i zachęcenie do wsparcia jej działań. Kampanię, w skład której weszły ogłoszenia prasowe i spot telewizyjny, przygotowała agencja reklamowa Leo Burnett.

Kampania strony www.pajacyk.pl

W lecie w mniejszym niż dotąd zakresie została także przeprowadzona kampania strony www.pajacyk.pl. Ogłoszenia reklamujące stronę ukazały się w kilkudziesięciu tytułach. Działania były koordynowane przez dom mediowy Zenith Media.

Kampanie na rzecz PAH

PAH występowała także w kilku kampaniach reklamowych jako beneficjent. Wszystkie one były związane z programem Pajacyk. Do największych należy zaliczyć kampanię programu firmy Danone „Podziel się posiłkiem” oraz kampanię firmy Maspex – producenta soku Kubuś.

2. Inne działania PR

- 1) Dwukrotnie została pokazana wystawa „Ktoś wyjdzie im naprzeciw”, dokumentująca dokonania Fundacji w ciągu 10 lat działalności – w czerwcu w Krakowie oraz we wrześniu w Konsulacie Generalnym RP w Nowym Jorku.
- 2) W marcu Janina Ochojska odbyła dwutygodniową podróż po Stanach Zjednoczonych, promując działania Fundacji, głównie wśród Polonii Amerykańskiej. Przeprowadzona zbiórka przyniosła blisko 20 tys. USD.
- 3) Została zapoczątkowana cykliczna akcja Mikołajki Darczyńców. Polega ona na dorocznych uroczystych spotkaniach z partnerami i darczyńcami Fundacji. Na imprezę 4 grudnia zostało rozesłanych około 200 zaproszeń.
- 4) Po raz trzeci zostały wykonane kalendarze firmowe Fundacji. Posłużyły one jako prezenty dla osób i firm związanych z Fundacją, w tym jej partnerów. Sponsorem tej akcji była Polfa Kutno.

3. PAH partnerem innych organizacji

Aby działać skuteczniej, Fundacja zacieśniała współpracę z innymi organizacjami. Podpisała powstałą z inicjatywy Fundacji „Pożywienie – darem serca” Deklarację Wspólnego Działania na Rzecz Godnego Życia, a także Porozumienie w sprawie współdziałania w przygotowaniu i prowadzeniu koordynacji akcji pomocy humanitarnej.

Fundacja stała się też partnerem kilku inicjatyw. Koncertowi „11 września in memoriam” poświęconemu pamięci ofiar zamachów terrorystycznych na World Trade Center towarzyszyła stworzona przez PAH wystawa „Ameryka, Afganistan... Historie ludzkie”. Zorganizowany przez Instytut Monitorowania Mediów konkurs skierowany do studentów kształcących się w dziedzinie public relations i komunikacji społecznej (rozstrzygnięcie w marcu 2004) ma za temat stworzenie strategii PR opracowanej dla jednego z programów PAH: Repatriacja lub Edukacja Humanitarna.

4. PAH w mediach

Konferencje prasowe

PAH zorganizowała 8 konferencji prasowych: 2 na temat Misji w Iraku, 2 na temat programu Pajacyk, a ponadto konferencje: w związku z projektem Pomagamy w Angielskim, na otwarcie wystawy „Ktoś wyjdzie im naprzeciw” w Krakowie, na temat Dnia Uchodźcy oraz przed koncertem „11 września in memoriam”. Fundacja była też współorganizatorem 4 konferencji.

Komunikaty prasowe

Zostało wydanych 28 komunikatów prasowych: 12 o działalności Misji w Iraku, 3 o podpisaniu umowy z funduszem ECHO, po 2 w związku z koncertem „11 września in memoriam” i pomocą dla Iranu oraz 14 informujących o innych projektach, akcjach bądź wydarzeniach.

Monitoring mediów

Dzięki współpracy z Instytutem Monitorowania Mediów od maja PAH ma dostęp on line do wycinków prasowych oraz nagrań audycji radiowych i telewizyjnych dotyczących Fundacji. Pozwala to na bieżące śledzenie jej obrazu w mediach. W ciągu monitorowanych 8 miesięcy Polska Akcja Humanitarna, Janina Ochojska bądź Pajacyk były wzmiankowane 809 razy w prasie oraz 93 razy w stacjach radiowych i 204 w stacjach telewizyjnych.

Badania opinii

Kilkakrotnie Instytut Badania Opinii GfK Polonia nieodpłatnie przeprowadził badania na zlecenie Fundacji. Badania z września dotyczące znajomości programu Pajacyk wykazały m.in., że 76% dorosłych Polaków zna ten program, spośród nich 22% chociaż raz włączyło się do niego. Dwukrotnie – w czerwcu i w październiku – został zbadany stosunek Polaków do niesienia pomocy ludności Iraku. Te badania posłużyły do zaplanowania i ewaluacji kampanii PR „Nasze cele w Iraku”.

5. Media internetowe PAH

Uruchomiona we wrześniu 2002 roku strona www.pah.org.pl rozwijała się zgodnie z założeniami. Stanowiła odzwierciedlenie działań Fundacji – w szczególności powstały nowe podstrony poświęcone Misji w Iraku, programowi Pajacyk oraz programowi Wolontariat w krajach Południa. Niezależnie od tego, w ciągu roku na stronie zostało umieszczonych około 200 artykułów o charakterze bieżącej informacji, dostępnych jako aktualność ze strony głównej.

Duże zmiany zaszły we wrześniu na stronie www.pajacyk.pl. Pozostała na niej najogólniejsza informacja o programie Pajacyk i założeniach Polskiej Strony Głodu oraz oferta adresowana do sponsorów umieszczających bannery. Pozostałe aktualne dane dotyczące programu zostały umieszczone na nowej podstronie www.pah.org.pl/21103.html, do której prowadzą linki z menu głównego www.pajacyk.pl. Spowodowało to natychmiastowo dwukrotny wzrost wejść na stronę Fundacji. Pod koniec roku odwiedzało ją codziennie około 1 500 osób (w weekendy – około 1 200). Nadzwyczajne sytuacje, jak włączenie się Fundacji w pomoc ofiarom trzęsienia ziemi w Iranie, ale też czasowe umieszczenie linku do strony PAH na popularnym portalu, powoduje wzrost dziennych wejść do prawie 2 000.

6. Zestawienie zbiórek i kwest oraz zezwoleń MSWiA

Do 30 kwietnia trwała zbiórka na cele ogólnofundacyjne, obejmujące praktycznie całą działalność PAH (decyzja nr 85/2002). Ponadto odbyły się 3 zbiórki na rzecz programu Pajacyk (decyzje nr nr 87/2003, 119/2003 oraz 136/2003) i jedna na rzecz pomocy dla Iraku (decyzja nr 33/2003).

7. Fundusze strukturalne

W październiku PAH podpisała Partnerską Umowę Ramową z Biurem Pomocy Humanitarnej Komisji Europejskiej (ECHO). Fundacja została zaproszona do współpracy z ECHO jako jedyna polska organizacja pozarządowa. Dzięki tej współpracy Polska Akcja Humanitarna zyska możliwość finansowania operacji humanitarnych realizowanych poza granicami Unii Europejskiej.

Wzorem zachodnich fundacji PAH zdecydowała się na utworzenie Kapitału Żelaznego, który zapewni stabilność Fundacji i pozwoli na pokrywanie stałych istotnych kosztów funkcjonowania. W 2003 Fundacja wzięła udział w konkursie na budowę Kapitałów Żelaznych dla organizacji pozarządowych (konkurs odbył się w ramach Programu Trzeci sektor finansowanego przez Fundację Batorego i Trust for Civil Society). Warunkiem uzyskania dotacji na Kapitał Żelazny było zapewnienie przez Polską Akcję Humanitarną

wkładu własnego. Efektem prowadzonej przez PAH kampanii było pozyskanie na ten cel środków finansowych z Fundacji Forda w wysokości 100.000 USD oraz Banku Przemysłowo-Handlowego PBK S.A. (obecnie Bank BPH) w wysokości 50.000 zł. W lutym 2004 zarząd Fundacji Batorego podjął decyzję o przyznaniu PAH grantu w wysokości 1.200.000 zł.

W lipcu Fundacja Forda przyznała Polskiej Akcji Humanitarnej grant instytucjonalny w wysokości 370.000 USD, który poza środkami przeznaczonymi na Kapitał Żelazny, zawiera m.in. środki na wsparcie instytucjonalne (120.000 USD) oraz Fundusz Pomocy Natychmiastowej (150.000 USD) – w przypadku zaangażowania się w akcję pomocy na rzecz ofiar kataklizmów lub konfliktów zbrojnych, PAH może pobrać do 10 % środków Funduszu na ten cel.

PAH została ponadto nominowana przez prof. Zbigniewa Brzezińskiego do Nagrody Humanitarnej im. Konrada N. Hiltona. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w 2004 roku.

8. Nagrody i wyróżnienia

- 1) Order Legii Honorowej dla Janiny Ochojskiej. Order Legii Honorowej został ustanowiony w 1802 roku przez Napoleona Bonaparte, nadawany jest zarówno wojskowym, jak i cywilom. Dewiza orderu to "Honneur et Patrie" (Honor i Ojczyzna). Wręczając 4 października odznaczenie ambasador Republiki Francji podkreślał z jednej strony niezwykle dokonania szefowej PAH, a z drugiej wskazywał na jej bliskie związki z Francją, gdzie narodziło się jej zaangażowanie w działalność humanitarną i charytatywną.
- 2) Dyplom Ministra Spraw Zagranicznych dla Janiny Ochojskiej. Dyplom za wybitne zasługi dla promocji Polski w świecie za rok 2002. Oprócz szefowej PAH wśród laureatów znaleźli się m.in. Krystian Lupa, Wojciech Kilar, Adam Małysz, Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie, a także zespół studentów – mistrzów świata w programowaniu zespołowym.
- 3) Tytuł Międzynarodowego Humanisty Roku dla Janiny Ochojskiej. Tytuł jest przyznawany przez Międzynarodową Ligę Humanistów z siedzibą w Dubrowniku, Filadelfii i Sarajewie. W uzasadnieniu werdyktu podkreślono zasługi Janiny Ochojskiej dla mieszkańców Sarajewa.
- 4) Inne odznaczenia Janiny Ochojskiej. Kapituła Forum Dziecięcych Inicjatyw Pokojowych przy Oświęcimskim Domu Kultury wpisała ją do Księgi Dobra jako osobę, która "czyniąc dobro, zasługują na uznanie w oczach świata". Został jej też przyznany tytuł "Honorowej Złotej Baby Opolszczyzny", a także, przez Komitet Organizacyjny obchodów 50-lecia Domu Kultury "Jutrzenka" w Zakopanem, statuetka "Super Pegaza".